

AASTAST 1925

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUM

OKTOOBER 2017

MILANG

ÜKS ÕPILASFIRMA JA ÜKS KRINGEL

Natuke rohkem kui aasta tagasi tuli kolmel poisil mõte luua õpilasfirma. Igaks juhaks kutsusid nad ühe tüdruku ka. Kõik vist juba teavad, kuidas see lugu edasi läheb, seepärast räägin teise veel. Kuu aega tagasi tuli neljal sõbral mõte küpsetada kringel. Järgnes pühapäevaõhtu, mis oli üsna sarnane õpilasfirma protsessiga - neljase tiimi katsetused täiesti tundmatus valdkonnas, eksimine, vaidlused, närvikõdi ja korralikult magus lõpptulemus.

Tõtt-õelda tundus aurav šokoladikringel sel hetkel vähemalt sama tähtis kui Euroopa tasemel õpilasfirma. Rahulolutunne, mis mind esimese ampsu võtmisel valdas, oli päris kindlasti selgem kui firmade võistluse viimasel õhtul Brüsselis. Mäletan hästi, et ei osanud suvel selle suure saavutusega midagi peale hakata, tunne oli lausa tühi. Mis nüüd edasi? Tuleb meel-

de, kuidas pankurihärna Sammal sarjas „Tuulepealne maa” kraavikaevamist pangandusega võrdles: esimeses on tulemus kohe silmaga näha, teises on õhtu lõpuks ainult „peotäis segaseid rehnungeid ja toatäis paha haisu.”

Tulevik, kus kõik treffneristid koolipingi asemel jahu sees või põlvini mudas müttaksid, ei tundu mulle tegelikult mõistlik ega jätkusuutlik. Umbes kolmanda kringli juures hakkaks võidurõõm ilmselt hääbuma. Suuremate, mõttetööd nõudvate projektide puhul jõuab õnn alles hiljem ja tasapisi kohale. Otsustanud Festeraga jätkata, on sellest märkamatu saanud projekt, mis ei lõppe otsa. Ei tule hetke, kus töö selle kallal läbi saab. Miilangu vedamine on tegelikult samasugune ettevõtmine, töö ja vastutus ei lõppe ühe numbriga. Isegi õppimine kestab samamoodi edasi - pärast arvestust tuleb uus

periood, pärast gümnaasiumi lõpu aga elu-, kutse-või ülikool.

Tark seab endale otsata teedel vahe-eesmärgid, kuid isegi siis võib pilt vahepeal lootusetult uduseks kiskuda. Sellepärast ongi vaja aegajalt „kraavi kaevata”. Mina jooksen sellistel puhkudel poolmaratoni või tõstan toa ümber - pea on jälle natuke aega selgem! Kõike meie ümber on võimalik jaotada suuremateks või väiksemateks eesmärkideks, nii ka näiteks selle Miilangu lood. Räägime elus finantsvabaduse saavutamise, aga ka nädalaajasest kokkuvõidest. Keskendume möödunud valimistele, samuti heidame pilgu pikemaajalisse hariduspoliitika kujunemisse. Soovitan kõigile lugejatele - elu on kergem, kui väikesed ja suured eesmärgid käivad käsikäes ja täiendavad teineteist. On vaja mõlemat - tee firma, aga küpseta kringel ka!

SANDRA VÕSASTE
peatoimetaja

Hugo kiidab//

Salapärased Treffneri meemivõlurid

Maurus laidab//

Abituriendid, kes käisid kehalises kasvatuses autoga

NÄDAL TÄIS TEADUST

HANNA-RIIA ALLAS
RACHEL KÖLLO

25. – 29. septembril toimus Teadlaste Öö Festival üle kogu Eesti, kuid võib öelda, et ürituse süda asus Tartus. Teaduskeskuse AHHA veda-misel toimus suurüritus juba 12. korda ja selle raames said huvilised osa võtta paljudest erinevatest üritustest.

Tartu menukiteks olid Robolahing, kus rahvas sai enda ehitatud robotitega maha pidada tõelise võitluse, ja õuekino, mis tõi rahvast kohale ka kaugemalt kui Tartust. Lisaks neile, kõige atraktiivsematele, toi-

mus Lastehaiglas „Kaisuloomahaigla”, mööda linna tuuritas Teadusratas ja iga päev sai „Kvartalis” osaleda erinevates töötubades või teaduskohvikutes koos teadlastega meid ümbritseva üle teaduslikult aru pidada..

Tegusad noored

Festivali korraldamiseks jääb tihti-peale abikätest puudust ning just siis palutaksegi appi vabatahtlikke, nii ka Teadlaste Öö Festivaliga. Meie koolist lõi sel aastal Teadlaste Öö Festivalil vabatahtlikuna kaasa 20 praegust treffneristi, neist 11 reaal-, 3 loodus- ning 6 humanitaarsuuna õpilast. 10. klasside õpilasi oli kokku 8, 11. klassidest oli 5 ja 12. klassi-

dest 7 õpilast. Noored aitasid kaasa erinevate sündmuste korraldamisel ja läbiviimisel nii nõu kui ka toore jõuga. Kes jagas külastajatele küsitlusi ja kes valmistas ette angaari Robolahinguks – võimalusi oli väga palju.

Süüa sai ka

Meie kooli TÕFi vabatahtlik kommenteeris sündmust järgmiselt: „Teadlaste Öö Festival on suurepärane võimalus anda enda panus teaduse populariseerimisse. Vabatahtlikuna oli äge kohtuda uute inimestega, Ahhaa keskuses teiste vabatahtlikega ühistegevustest osa võtta ja süüa sai ka. Soovitan järgmisel aastal kaasa lüüa!”

VALE-ÕPETAJAD KINKISID VABA HOMMIKU

SANDRA VÕSASTE

Õpetajate päeva tähistamine pakkus ka sel aastal rõõmu tervele kooliperlele ning mitte ainult lühendatud tundide pärast.

6. oktoober oli natuke nagu iga õpetaja teine sünnipäev - hommikuter-vitus muusika, lillede ja suupistete-ga, vahetundides kõlasid nende lemmiklaulud. Paljud ei tea, et aktu-se ajal üllatati pedagooge ka mõnusa Kuldvillaku-mänguga.

Treffnerile ebatraditsiooniliselt said ka abiturientid võimaluse üht tun-di asendada. Õpilaste nägudest võis küll pisut pekkumust välja lugeda, kui saadi teada, et vale-õpetajatega veedetud tund on vaja siiski tavapä-

Tõsine õppetöö: 11.c klass jäljendas esimeses tunnis tuntud kunstiteoseid.

rasel viisil järele teha, kuid tegeli-kult oli mõnus reede hommik ikkagi lisatööd väärt.

Korraldaja Anna Rehi: „Päev sujus ilusti, õpetajate tagasiside oli väga positiivne, ma pole Aime Pungat nii õnnelikuna veel näinud. Õhupallid tsitaatidega oli parim idee, õpetajad ajasid oma palli taga nagu väikesed lapsed ja seda oli nii armas vaadata. Järgmise aasta korraldajatel soovitan

panna jällegi rõhku õpetajatele, õpi-laste mõnus olemine ei ole sel päe-val peamine. Peeti väga toredaks, et sel aastal ei olnud päevakavas ühtegi n-õ õpetajate mahategemist. See on ikkagi lõppude lõpuks nende päev end erilisena tunda. Tunni andmi-ne oli lahe kogemus abiturientide-le ning loomulikult ei öelnud ka ta-vapärased klassi ees seisjad vabast hommikupoolikust ära.”

PIKT: SANDRA VÕSASTE

TOIMETUS
Annika Arrak
Rachel Köllo
Meeri Jürgenson
Rauno Juntson
Lisette Tiganik
Karl Joosep Malõšev
Liis Marii Valeika
Anna Weidebaum
Tristan Roosipuu
Helene Maria Kikas
Saara Selgmäe
Karmen Kukk
Alicia Jemets
Rona Britt Luug
Heido Nõmm
Triin Mirjam Tark
Mariette Põdra
Hanna-Riia Allas

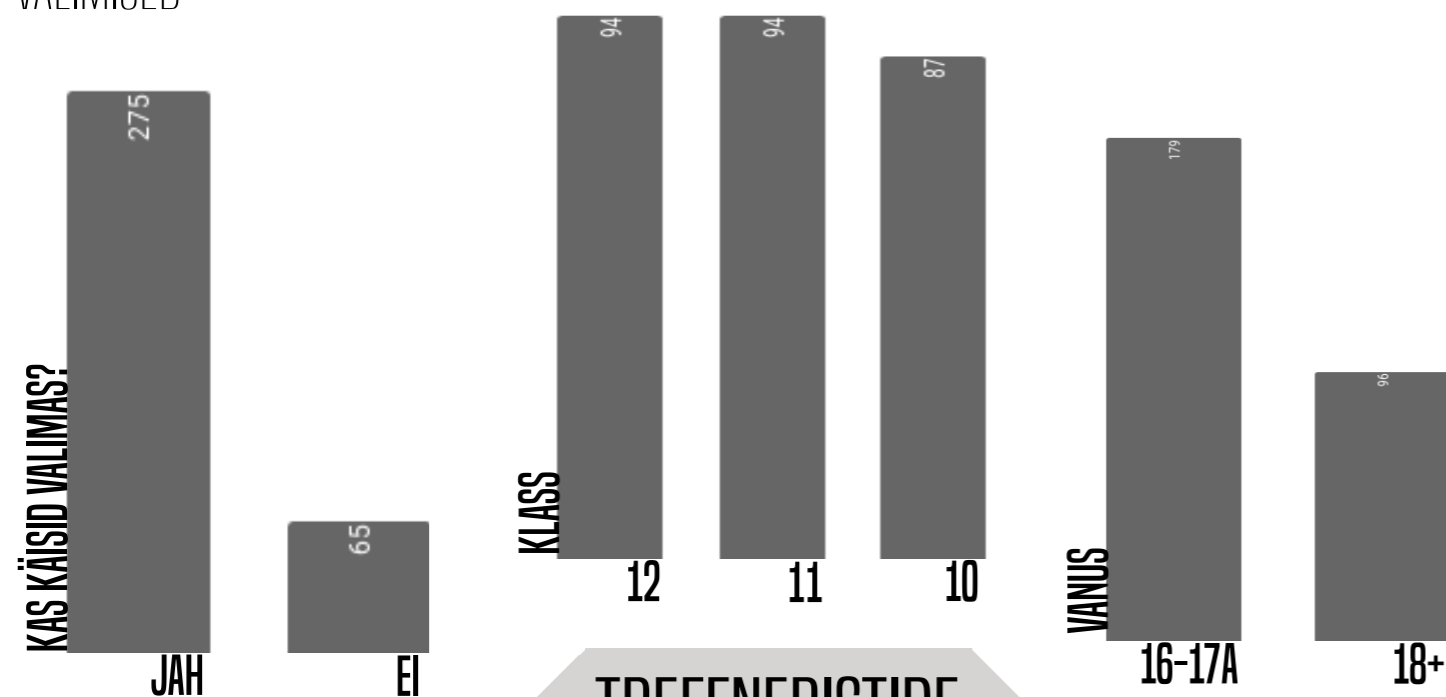
JUHENDAJA
Kristi Sarap

KEELETOIMETUS
Kirke Maria Lepik
Kristel Zimmer

KÜLJENDUS
Olivia Raudsik
Tanel Tamm
Anette Habanen

PEATOIMETAJA
Sandra Võsaste

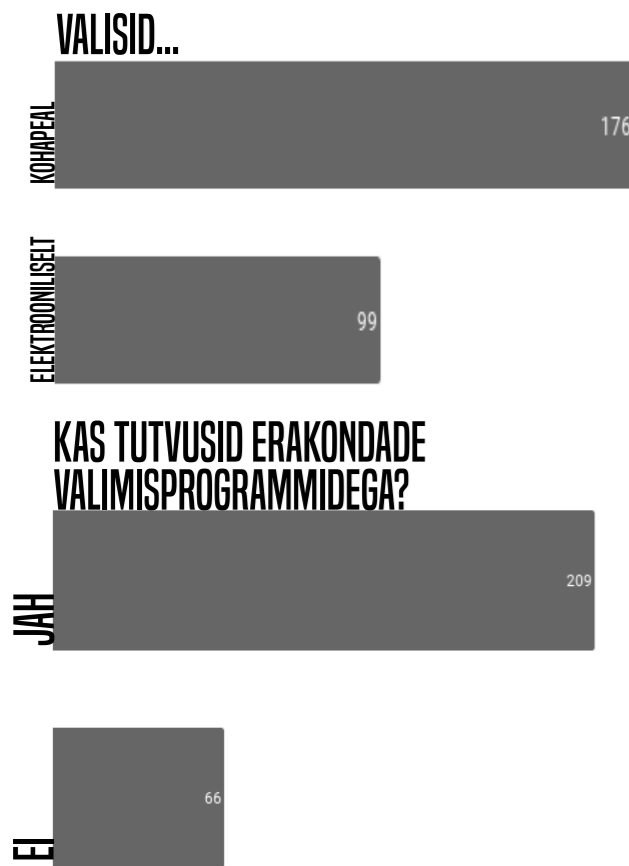
KAANEFOTO
Tanel Tamm

TREFFNERISTIDE ESIMENE VALIMISKOGEVUS

Õige treffnerist kasutab võimalust häält teha (või hääl anda) - kohalike omavalitsuste valimistel oli meie koolipere üsna hästi esindatud. Huvitav on näha, et meie kooli õpilaste poliitilised eelistused on üsna üksmeelsed. Statistikast saab pisut aimu, millised vaated meie koridorides domineerivad.

MILLISESSE ERAKONDA VÕI VALIMISLIITU KUULUB SINU VALITUD KANDIDAAT?

MEERI JÜRGENSON

KUIDAS HOIDA ROHELUST JA NOORUST TARTUS?

MARIETTE PÕDRA

Meie abiturientid hoolitsevad selle eest, et koolikaaslastele oleksid ning töid kooli debaaterima erinevate valimisliitude ja erakondade esindajad.

Sotsiaaldemokraatlikust Erakonnast (SDE) tuli kohale Karl Pütsepp, kes võttis oma sihid kokku sõnadega keskkond, ettevõtlikkus ning avatus. Ta soovib keskenduda noortele ning nende vajadustele. Keskerakondlase Tatjana Sibiljova eesmärgiks on üks tasuta huviring noorukitele, astmeline tulumaks, kõrgem palk ning tasuta autojuhilubade tegemise võimalus. Eesti Konservatiivsest Rahvaerakonnast (EKRE) oli esindatud Ruuben Kaalep, kes on oma peamiseks sihiks võtnud Eesti rahvuse püsivuse kindlustamise. Reformierakond ja Laura Danilas tahavad luua turvalisi koduteid, uusi töö- ja elukohti ning rajada kesklinna kultuurikeskuse. Friedrich Kaasik, kes kuulub Isamaa ja Res Publica Liitu (IRL), loodab teha Tartu koolid ja lasteaiad paremaks, liikluse lihtsamaks ning linna puhtamaks. Valimisliitu Tartu Eest esindas Mart Kevin Põlluste. Tema seisab selle eest, et Raadile ehitataks perekeskus, mis hoiaks noori Eestis. Henry Narits valimisliidust Tartu Heaks soovib

teha korda teed ning koolid. Kristo Poljakovi ning Südamega Tartu eesmärgiks on ettevõtlike arendamine, aga ka noorte hoidmine Tartus.

Transport

Tasuta ühistransporti Tartus toetab vaid Keskerakond, kuid EKRE pakub välja, et pakub tasuta sõitmist Eesti kodakondsusega inimestele ning Südamega Tartu eraldaks busi tudengite ühiselamutest ülikooli õppehoonetesse. Ühistranspordiga sõitmist toetavad üldiselt kõik ning soovivad suurendada selle kasutamist, arendada taristut kiiremaks ja keskkonnasäästlikumaks. Tartu Eest teeks pigem juurde ratateid, mida teisedki erakonnad toetavad. Noorte vajadust öölinide järgi pooldab Reformierakond. Teised erakonnad ning valimisliidud ei avaldanud sellel teemal oma arvamust. Trammi- ning rongiliiklust ja ka liiklust maakohtadesse soovib arendada EKRE. Reformierakonna eestkõneleja, kes on ka lennuakadeemia õpilane, soovib Tartu lennujaamast rohkem sisse- ja väljalende.

Ehitus

Kõik olid ühiselt nõus, et rohealad peab Tartusse jääma, kuid oli ka arvamusi, et uudseid ehitisi on meie linnaruumi tarvis. SDE pakub välja selle, et kesklinna ümber oleks roheala, kuid keskel on tiheidalt kaubanduskeskuste jm objektidega asustatud linn. Kultuurikeskuse rajamist kesklinna soovib Reformierakond. Maja eesmärgiks oleks linna atraktiivsemaks muutmise ning selle kaudu saaks pakuda rohkem töökohti. Poe tänava parki tahavad reformierakondlased muuta „funktsionaalsemaks”. Kuigi IRL on Tartu rohelisemaks muut-

mise poolt, arvavad nad, et kuna parki ei hooldata, oleks võib-olla tõesti aeg sellega midagi uuenduslikku ette võtta. EKRE on arvamusel, et uued ehitised meie südalinnas muudavad linnaruumi vaid koledamaks. Tartu Eest arvab, et kesklinna pole kultuurikeskust vaja, peaks hoopis Raadile ehitama erinevate ürituste jaoks hoone. Selleks saaks kapitali mingi osa Raadi maalapi mahamüümisest. Kui rahvas üritustehoonet ei soovi, läheb raha teiste Tartu jaoks vajalikele asjadele. Tartu Heaks tunneb, et Tammelinna on parkidest puudus ja Emajõe-äärset ala peaks tegema atraktiivsemaks.

Noored

Paljud noored lahkuvad Tartust ning ka Eestist. Tartu Ülikool ei tõmba enam, liidud Tartu Eest arvates lähevadki noored kohe Tallinnasse tööle või kooli. Tartu Heaks arvab, et TÜ koolitabki tudengid välja, et nad saaksid välismaale minna. IRL pakub lahenduseks linnapoolset julgustust noorte ettevõtetele. SDE arvab, et noored tulevad pärast välismaal õppimist tagasi Eestisse ning nad võivad nii rohkem inimesi siia saata, sest nende kaudu tehakse Tartule reklaami. Südamega Tartu arvab, et tudengid vajavad rohkem tasuta üritusi.

Kohtumisõhtule ilmus kohale 80-90 kuulajat. EKRE, Reformierakonna, ning IRL-i eestkostjad on kõik Treffneri vilistlased.

Kuulama tuli ka Meelis Kaldalu Südamega Tartu liidust, kes on samuti HTG vilistlane.

Moderaatoriks oli Treffneri 11.d klassi õpilane Brett-Peter Rästas ning üritust korraldasid Meeri Jürgenson ja Andrus Kuusk.

MOODLE'I JA ARNO UUS SÕBER?

Karl Joosep Malõšev
Lisette Tiganik

Sosinad Stuudiumi lisandumisest HTG õppeprogrammi on koolimaja peal liikvel olnud juba paar nädalat.

Kummalisel kombel on HTG startilehel ka kiirlink Stuudiumi lehele ning ootamatult tulnud uudis e-päeviku kasutuselevõtust on tekitanud palju vastuolusid nii õpilastes kui kooli juhtkonnas. Proovisime Miilanguga leida saladuses hoidud olukorrale mingit selgitust ning saada vastuseid pakilistele küsimustele.

Direktori ei kommenteeri

Ott Ojaveer kummutas kärmelt igasugused kuulujutud, manitsedes ka õpilasi segaduse vältimiseks sel teemal vähem spekuleerima. Kindel on aga see, et e-HTG turvasertifikaadid on uute Euroopa Liidu määruste tõttu mittestandardised ja tuleb vaadata mõne alternatiivi poole. Stuudium tundus olevat keskkoolile parim lahendus, kuid läbirääkimisi vajab kindlasti üsna mitu probleemi. Näiteks millises mahus

“Seni on iseseisvust ju üheks treffneristi põhiväärtuseks peetud.”

kaadid on uute Euroopa Liidu määruste tõttu mittestandardised ja tuleb vaadata mõne alternatiivi poole. Stuudium tundus olevat keskkoolile parim lahendus, kuid läbirääkimisi vajab kindlasti üsna mitu probleemi. Näiteks millises mahus

Stuudium tööle panna ja kas õpetajaid saab sundida e-süsteemi märkima puudumisi, kodutöid, ning kuidas üldse Stuudium HTG mõtelaadiga ühitada. Seni on iseseisvust ju üheks treffneristi põhiväärtuseks peetud. Kuna nii mõnedki olulised teemad on õpetajaskonnal (ja ka kooliperel) läbi arutamata, ei osanud direktor resoluutset vastust Stuudiumi suhtes anda. Arvatavasti jäävad küsimused arutamisele uude aastasse.

Kas pooldaksite Stuudiumi täielikku kasutuselevõttu HTG-s? (Hinded, puudumised, kodutööd, märkused jms?)

Rauno 12.klassist: „Pigem mitte. Õpilased käiksid vähem koolis, sest kõik õppetööks vajalik oleks netist lihtsasti kättesaadav.”

Joosep 12. klassist: „Stuudiumi täielikul kasutuselevõtul on nii plussid kui ka miinused. Hinnete märkimine on suur pluss, sest varasemalt märkisid õpetajad niikui nii hinded e-HTG-sse, nüüdsest on lihtsalt ka õpilastel võimalus neid näha. Samas vähendaks see õpilaste vastutust, sest enam nad ei peaks märkima üles kodutöid, mis omakorda vähendab Treffneri rolli õpilaste kasvatamisel iseseisvateks inimesteks. Seetõttu pooldan osalist kasutuselevõttu, kus hinded ja puudumised märgitakse, aga kodutööde märkimine on õpetaja otsustada.”

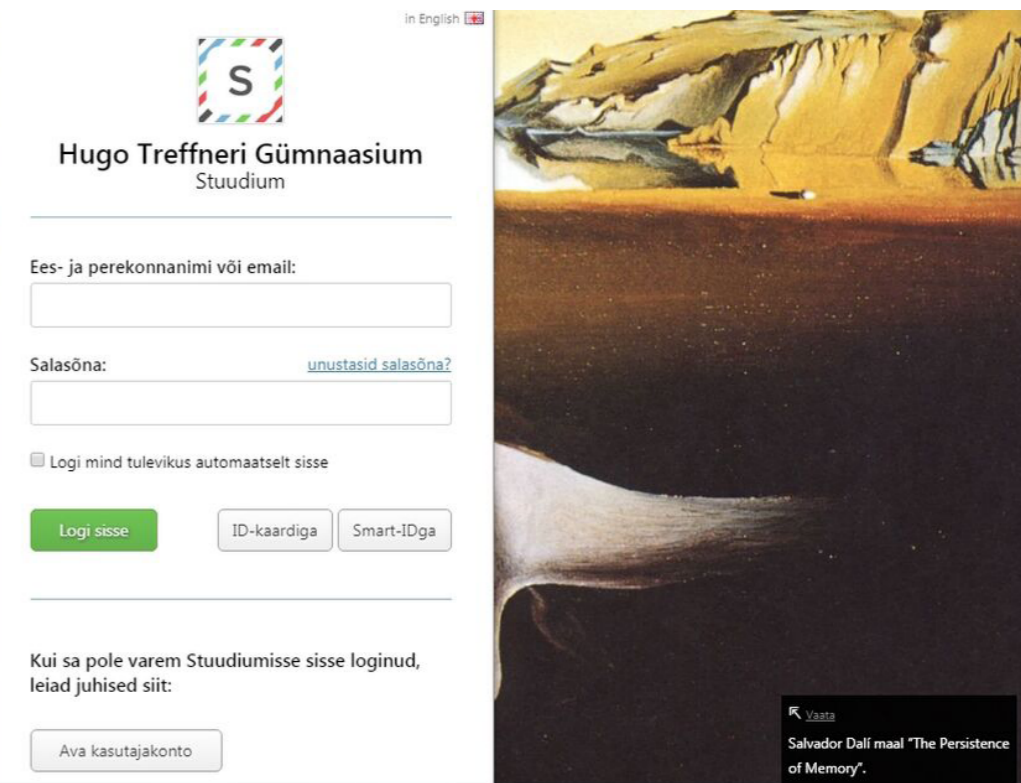
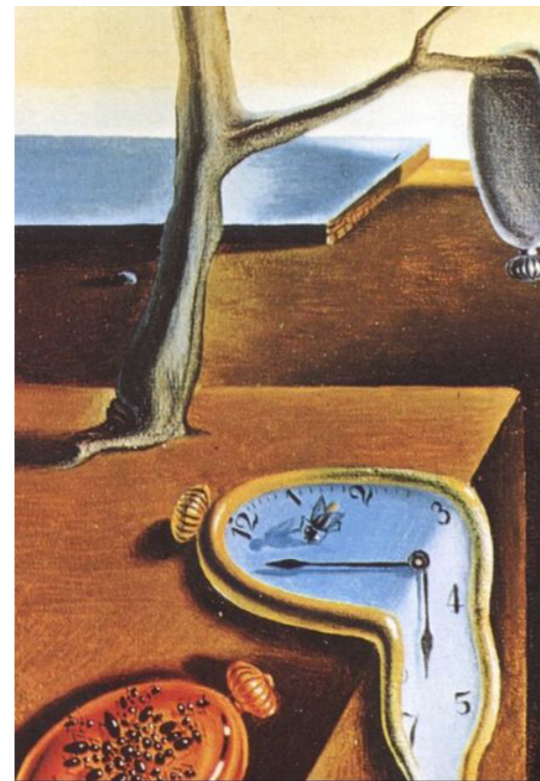
Minni-Marii 10. klassist: „Kuna ma alles tulin Treffnerisse ja hakkasin just praegusesüsteemiga ära harju-

ma, siis Stuudiumi vastu ma seda väga vahetada ei tahaks. Ma oleksin pigem osalise kasutuselevõtu poolt (ainult hinded ja võib-olla ka puudumised).”

Kaisa 10. klassist: „Ei, sest praeguse süsteemiga kaasneb teatav iseseisvus. Ma arvan, et gümnaasiumiõpilane peaks vastutama enda puudumiste ja kodutööde eest ise. Stuudiumi puudumine aitab arendada õpilaste kohusetundlikkust ja see valmistab õpilasi paremini ette kõrgkooliks.”

“Koolipäev peaks lõppema kooli uksest välja astudes.”

Humanitaarvilistlane: „Omades kogemust mitme erineva süsteemiga leian, et e-koolist on kasu eelkõige noorema kooliastme õpilastele, hilisemas eas mõjub see kõigile tüütu ülekontrollimisena. Ülikoolis oli gümnaasiumis sisseharjutatud isiklikust vastutusest palju abi. Argumendiks on ka asjaolu, et e-kooliga paralleelselt peaks ülestähendatud (kodutööd) teadma ka omast tarkusest, mis tõstatab küsimuse, et miks ei võiks lihtsalt asju ise päevikusse märkida. Samuti jääb ilma e-koolita ära probleem, kus agaramat sorti õpetajad lisavad kodutöid e-kooli alles pärast koolipäeva lõpu, tekitades sellega õpilastele õhtul lisastressi. Koolipäev peaks lõppema kooli uksest välja astudes.”

Kas pooldaksite matriklitraditsiooni kaotamist, juhul kui hinded oleksid Stuudiumist kättesaadavad?

Rauno 12. klassist: „Ei, ehkki matrikleid poleks Stuudiumi tõttu enam vaja, ei tohiks see traditsioon kaduda”

Aveli 12. klassist: „Jah, minu arvat es oleks see mõistlik, kuna matriklisse hinnete kogumine nõuab nii õpetajatelt kui ka õpilastelt lisa-aega ning Stuudiumi pluss oleks ka see, et hinded saaks koheselt teada.”

Marta 12. klassist: „Stuudiumis on hinded küll hästi näha ning silmale hästi hoomata, kuid praegune süsteem on minu meelest õpilasele kordades kasulik, valmistades õpilasi ette iseseisvaks eluks (vastutusvõime, kohustus näha ise vaeva matrikli täitmisel jne). Matrikkel kui ese on iseenesest ka armas mälestus möödunud kooliajast. Stuudium tekitaks veel rohkem koolistressi (lehekülje värs-

kendamine hinde leidmiseks). Ometi on Stuudiumil ka omad plussid, nt kiire ülevaade hinnetest (kohene tagasiside, näed, kus vaja rohkem pingutada jne). Kokkuvõtvalt siis eelistaksin matrikli säilimist igasugusel asjaoludel, kuid saaksin aru, kui õpetajatele Stuudium ja matrikkel korraga liiga koormavaks muutuks.”

Anonüümne treffnerist: „Ei poolda, sest minu arvates teevad Treffneri eriliseks just meie traditsioonid, sh matrikkel. Mulle meeldib, et pean ise vaeva nägema, mitte ei ole kõik kuldsele kandikule ette toodud, pingutama, et kodutööd üles märkida ja hindeid ise õpetajatelt küsida. Lõpuks on ka matrikkel mälestus, mis Treffnerist alles jääb.”

Marian 11.klassist : „Olen matriklitraditsiooniga harjunud ja pooldan seda väga. See on meie koolile iseloomulik ja omapärane.”

Kristina 11. klassist: „Arvan, et kui kogu hinnetesüsteem kolib Stuu-

diumisse, võib see ka matriklitraditsiooni asendama hakata. Stuudiumi rakendusega on väga kerge hinnatel ja muul silma peal hoida. Ilmselt on õpetajatelgi lihtsam hinded arvutisse kanda, kui kõikidele õpilastele eraldi matriklisse kirjutada. Siiski on selle sinise raamatukesega iga perioodi lõpus ringi jalutamine saanud armsaks ja loomulikuks tavaks ning sellest loobumine võib olla keeruline.”

Õpilased on skeptilised

Tundub, et intervjueritud õpilased ei ole väga positiivselt meelestatud Stuudiumi täieliku kasutuselevõtu suhtes, kuigi mõned tõdeavad jooksivate hinnete ja kodutööde nägemisest praktilist kasu. Siiski tasuks ehk mõelda HTG põhiväärtuste peale ja ka selle üle, millisteks inimesteks meid kool kasvatada üritab. Arvan, et enamik õpilasi nõustuks väitega, et ülikoolis või edaspidises elus tuleb kasuks iseseisvus ja kohusetundlikkus, väärtused, mille osakaal Stuudiumi täieliku kasutuselevõttuga meie koolis väheneks.

MIS SAAB SIIS, KUI IDAPIIRIL *SELFIE* TEHA?

LIIS MARI VAELEKA

Plaanides lugu vahvast juhtumist Eesti-Vene piiril, pakutakse ootamatult võimalust külastada Värskat kordonit. Loomulikult võtame pakkumise vastu ja kolmapäeval pärast tunde on väike Miilangu esindus taas teel Värskat poole.

„Kogemata” ei sobi vabanduseks

Just seda mälestust jagades, jõuame Värskat keskväljakule. Meid ootab Lõuna prefektuuri piirivalvebüroojuht Tamar Tamm, kellega sõidame Värskat kordonisse. Keskusest veidi eemal, metsatuka sees on suurem maja. Esimese asjana märkan sini-valget bussi ja seejärel helikopteri maandumisplatsi. Meiega liitub veel üks piirivalvur ja meie väike ringkäik algab sadamast. Väga huvitab meid piirimärgistus, sest on raske ette kujutada, kui hästi on võimalik märgistada piiri vee peal. Nimelt ümbritseb piiri kõikjal režiimiala (puhvertsoon), kuhu tohivad minna vaid piirivalvurid. Lämmijärve osal on see mõlemal pool 50m, Peipsil zoom ja maismaal 10m lai. Järvel on märgistusteks kollased poid ning kõigile piiriveekogudel käijatele pannakse südamele alati kaasa võtta telefon ja töötav GPS, et jälgida oma asukohta. Maismaal on asi lihtsam. Piirivalvurid räägivad, et piiri kogemata ületada on praktiliselt võimatu, ligikaudu terve piiriala on märgistatud eelkõige piiripostidega ja puhvertsoon on hästi nähta-

Kuid enne veel meenutame, mis juhtus neli kuud tagasi...

Juuni 2017. Värskat. Humanitaaride välipraktika.

Pimedas metsas pärast keskööd umbes 20kesi jalutada on igati ühendav: kes laulab, kes üritab teisi ehmatada. Kõik aga ühise eesmärgi nimel - näha Eesti-Vene piiri. Google Maps näitab piirini veel mõned minutid, kui järsku kuuleme automürinat ja valgusvihk langeb meile. Klassivend hüüab: „Keegi ei jookse!” ning astume teelt kõrvale. Piirivalve auto peatub ja teenistujad tulevad välja. Meid ja meie kavatsusi testitakse mõne küsimusega ning seejärel juhatatakse „õigele teele”. Kui juba tuttav auto uuesti tagant läheneb, otsustame küsida paar küsimust selle kohta, mis oleks juhtunud, kui oleksime piirist kogemata üle läinud. „No siis oleksite veidi kauem Venemaal olla saanud.” Küsimusele, kuidas meid leiti, vastatakse kerge muigega ning antakse teada, et „meil on omad nõksud.” Meie, pikemaks ajaks jututeema olemas, hakkame tagasi Värskat poole kõndima.

vaks tehtud. Ainuke koht, kus piiri puhastatud pole, on Saatse saabas ehk väike Petserimaa jupike, mis Eesti territooriumi sisse „lõikab”.

Teavad igat selfie't

Kuna jutuks tuligi Saatse saabas ja väike kolmnurk, siis uurime kohe, kui tihti siiski juhtub kogemata piiririkkumisi ja loomulikult, mis juhtub, kui satud üle piiri? Kõige suuremad probleemid on tavalis-

“Piiri kogemata ületada on praktiliselt võimatu”

selt mujalt tulnud rahvaga. Kohalikud enamasti teavad, kus piiriäärsetel aladel seeni ja marju on turvaline korjata ning nad on ka kõigi reeglitega kursis. „Eriliste tegelastena” toovad piirivalvurid välja piiripostidega selfie'tajad, kes ei adu piiri tähtsust ja selle

ületamisega kaasnevat probleemi. Võite aga kindlad olla, et kogu piiri jälgitakse väga tähelepanelikult. Järve jälgitakse radarite ning kaamerate ja metsaski on piiri ääres üleval kaamerad, mis igasuguse liikumise peale märku annavad. Juhul, kui on vaja piiri äärde isiklikult kohale minna, on vastaval asutusel kõikisugu sõidukeid. Helikopterist suuskadeni, appi tulevad tihti ka koerad. Nüüd saime lõpuks aru, et vahendeid oli meie leidmiseks rohkem kui küllalt - kaamerasilmale, mis tabab ka metslooma hiilimise, ei ole kahekümnepealise pundi tabamine mingi ülesanne. Kui aga oled vaatamata igasugusele ettevaatusele ikkagi Venemaale sattunud, ei ole olukord lootusetu. Büroojuht Tamm rääkis, et nagu meil, on ka venelaste prioriteediks piiriületajast lahti saada, nii et tavaliselt ööd piiritaguses kongis veetma ei pea.

Piiriäärsete elanike panus

Aktiivselt tegeletakse piiril ka salakauba vahelevõtmisega. Jälgede ajamiseks ongi Värskat kordonis

koerad ning mõnikord tellitakse ka helikopter. Kõige rohkem üritatakse üle piiri viia sigarette, sest neid on suurtes kogustes kerge üle piiri viia. Eelmine aasta saadi kätte üle kahe miljardi sigareti. Alkoholi ja narkootikumide üritatakse sisse tuua pigem piiripunktide kaudu, aga ka see läheb aina raskemaks - õige pea tulevad piiripunktidesse röntgenmasinad, mis tuvastavad vaevata autost selle, mis seal olema ei peaks. Kordonil on suur abi ka kohalikest elanikest, kes tihti helistavad, kui näevad piirilähedasel alal kahtlasena paistvaid inimesi. Lisaks salakaubavedajatele

“Helikopterist suuskadeni, tihti tulevad appi ka koerad

tuleb üle piiri ka põgenikke. Ennetuse eesmärgil jagatakse meediaga küll teateid salakaubavedajate kinninabimisest, kuid pagulas-

test kuuleme harvem. Põhjuseks, et tihtipeale paluvad põgenikud Eestilt varjupaika ning mõnikord on loosse segatud ka perekonna lapsed. Riigisaladuse aspektist ei tohi piirivalvurid meiega jagada paljutki, ka seda, mitu teenistujat korraga kordonis on. Oleme siiralt tänulikud, et meiega jagati neidki väheseid teadmisi ja muljeid. Ühe sealse noore töötaja sõnul ei vahetaks ta seda tööd mitte millegi vastu. Seda oli rõõmustav kuulda. Meie piir on kaitstud inimeste poolt, kes oma tööd südamega teevad.

Nutikas telefon on liiast

Piirivalvurid tulevad kordonisse korraga umbes kuueks päevaks. Saavad seal süüa ja magada, lisaks on neile ka väike jõusaal, elutuba ja ka saun. Saun olevat väga populaarne just peale öiseid vahetusi piiril. Küsisime, kuidas on suhted teise poole valvuritega. Piirivalvurite tasemel venelastega väga halvad suhted ei ole. Piiri kontrollides tervitatakse, kuid käe surumine on kahjuks võimatu. Kui laiemas pildis on meie suhted idanaabritega neutraalsed, siis pärast Ukraina kriisi ja Eston Kohveri

intsidenti on suhted mõnevõrra negatiivsemaks tõmbunud. Spionaažki on igapäevane probleem. Nimelt ei kasutata teenistuses kunagi mobiiltelefone ja ka teistel

“Piirivalvurite tasemel venelastega väga halvad suhted ei ole”

soovitatakse piiriäärsetel aladel seda vältida, sest andmerändluse kaudu on venelastel lihtne informatsiooni saada.

Pooleteistunniga saime teada, et Euroopa Liidu idapiir on turvaline ja kuigi mind ennast see töö ei tõmba, on austus pärast seda käiku mitu korda suurem. Väikse reklaamina võin mainida, et keda huvitab piirivalvurite või ka üldse politseiametnike töö rohkem, siis 12.novembril tutvustab Politseija Piirivalveamet Lõunakeskuses oma tööd ja varustust.

Lollikindel: tähistuste tõttu on piiri juhuslik ületamine pea võimatu

PILT: ALDO LUUD

TREFFNERISTID POLIITIKAS - 379 JA 211

MEERI JÜRGENSON

Treffneristid on aktiivsed peavigas valdkonnas, nii ka poliitikas. Tänavustel kohalikel valimistel kandideeris üks värske vilistlane ja abiturient. Nädal enne valimisi saime noorte poliitikutega kokku ja uurisime nende maailmavaate kohta lähemalt.

Laura Danilas lõpetas kevadel humanitaarsuuna, õpib nüüd Eesti Lennuakadeemias side- ja navigatsioonüsteemide käitamist ja kandideeris Tartu linnas Reformierakonna nimekirjas. Hans-Hendrik Karro õpib 12.d klassis ja kandideeris Elva vallas Sotsiaaldemokraatliku Erakonna nimekirjas.

Kust sai alguse sinu huvi poliitika vastu?

Laura: Esmase huvi tekitas Muldel-Euroopa Parlamendis osalemine. See ajendas mind välis- ja sisepoliitika kohta rohkem teada saama, mistõttu hakkasin end olukorraga kurssi viima. Sõprade kaudu jõudsin ka erakondade noortekogude üritustele. Kuna need olid avalikud üritused, käisin neil lihtsalt enda silmaringi avardamiseks, sest mul ei olnud veel mingit kindlat maailmavaadet. Alustasin Keskerakonna üritustelt, kuid hiljem tegin otsuse Reformierakonna kasuks. Viimast sammu poliitikasse astumisel aitas mul teha Tartu Noortevolikogu, kus mõistsin, et soovin rohkem sõna saada ja kaasa rääkida.

Hans: Olen noorest saati tahtnud otsustamisel osaleda ja soovinud, et minu arvamus loeks, näiteks olin põhikoolis õpilasomavalitsuse liige ja seal soovitati liituda Elva Noortevolikoguga. Kaks aastat olin selle aseesimees ja sain linna asjades kaasa rääkida ning näha kõrvalt linna juhtimist - väga meeldis!

Kuidas tuli otsus kandideerida?

Laura: Otsus tuli võrdlemisi lihtsalt, pikalt ma ei kaalunud. Mõtlesin, et mida varem ma alustan, seda kaugemale ja rohkem jõuan. Algselt pidin kandideerima hoopis Otepääl, kus ma üles kasvasin, aga kuna olen Tartu linna sisse kirjutatud, siis ma ei saanudki seda teha. Ühel hommikul sain aga kõne Urmas Klaasilt, kes ütles, et sooviks mind väga näha enda meeskonnas. Sellisest pakkumisest küll loobuda ei saanud ja nüüd kandideeringi Tartu linnas!

Hans: Ka minul tuli otsus kergelt, sain just 18-aastaseks ja sellega ka võimaluse kandideerida. Peamiselt köitiski võimalus kaasa rääkida ja otsustusprotsessides osaleda. Kuna haldusreformi tagajärjel on Elva omavalitsus laienenud, siis oleks hästi põnev selle ülesehitamisel osaleda ja noorte huve esindada.

Kirjeldage oma kandideerimisprotsessi.

Laura: Nädalavahetused pühendasin väliskampaaniatele, samuti tegin reklaami sotsiaalmeedias. Kindlasti tutvustasin eelkõige just oma tutvusringkonnale, mille eest ma seisan. Töötasin läbi ka valimisprogrammi ja vaatasin, mille eest konkreetselt mina seista saaksin. Lisaks sellele on meil kandidaadiveeb, kus pidin ennast ja oma mõtteid tutvustama. Hans: Kooli kõrvalt on selleks üsna keeruline aega leida ja end täielikult pühendada. Peamiselt olen oma ideid tutvustanud tutvusringkonnale ja sotsiaalmeedias, näiteks Elva linna Facebooki grupis.

Sõbralik vahetus:
treffneristid omavahel ei konkureeri

Kuidas suhtuvad sõbrad ja perekond sinu kandideerimisse?

Laura: Minu vanemad olid alguses väga skeptilised ja arvasid, et olen väike naiivne tüdruk, kes loodab, et keegi teda kuulda võtab. Nüüd aga näevad nad, et võin vahel päris arukat juttu ajada. Sõbrad on mind väga palju toetanud, küsides ja uurides tihti, kuidas mul läheb. Sellise maratoni ettevõtmiseks on ikka kõvasti julgust vaja. **Hans:** Sõbrad olid alguses väga üllatunud. Enamikul on ju üldse esimest korda võimalus valida ja neile tundub veider, et keegi nende seast lausa kandideerib. Aga enamasti kõik ikka toetavad.

Millisena näed oma tulevikku poliitikas?

Laura: Minu suur unistus on kunagi Eesti poliitika tipus olla, et saaksin asju päriselt paremaks muuta. Minu missiooniks on Eesti riigi heaolu tagamine, olen suur Eesti patrioot! KOV 2017-ga ma kindlasti ei piirdu.

Hans: Minul sellist suuremat unistust ei ole, aga kindlasti tahaksin põhitöö kõrvalt oma kogukonnas kaasa rääkida. Riigikokku praegu küll ei ihka, aga kes teab?

Mida arvad valimisea langetamisest?

Laura: Ühest küljest ei ole 16-aastane tegelikult veel valmis selliste valikute tegemiseks ja teda on kerge ära osta või temaga manipuleerida. Suure tõenäosusega valib ta juhuslikult või hääletab sõbra poolt. Teisest küljest jällegi toetan seda otsust. Ei oskagi kindlat seisukohta võtta, sellel on oma plussid ja mi-

nused. Riigikogu valimistel ei tohiks valimisiga kindlasti alandada. **Hans:** Kohalikel valimistel on valimisea langetamine igati õige. Noored ei pea isegi tutvuma erinevate ideoloogiatega, sest kohalikul tasandil mängivad suuremat rolli meeskonnad ja valimisprogrammid, mis on lihtsasti hoomatavad.

Kes on sinu suurim eeskuju?

Laura: Eesti naispoliitikud, näiteks Kadri Simson, kelle töövarjuks ma kevadel käisin. Ta on küll teisest erakonnast, kuid tema argumenteerimisoskus ja debattides osalemine on väga imetlusväärsed. Samuti Kaja Kallas ja Keit Pentus-Rosimannus. Kaja on oma töökuse ja järjepidevusega jõudnud sinna, kus ka mina tahaksin ennast 10 aasta pärast näha.

Hans: Mind on inspireerinud näiteks MTÜ Elva Elama ehk üks grupp aktiivseid ettevõtlikke inimesi. Kui poliitikud volikogus ainult vaidlevad, siis nemad tulevad, näevad probleemi ja võtavad selle käsile. Nad on viimase viie aasta jooksul Elva linnas hästi palju jõudnud ära teha ja tulemused on silmaga näha.

Soovitus rebastele

Laura: Julgege ühiskondlikel tee-

Kaks kandideerijat: Hans ja Laura

PILT: ALICIA JEMETS

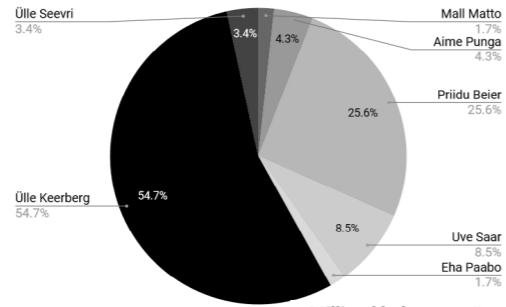
PILT: ERIK HÖIM

POISTEPORTS ON VÄIKE JA KEERBERG POLEGI MÜÜT

SAARA SELGMÄE
KARMEN KUKK

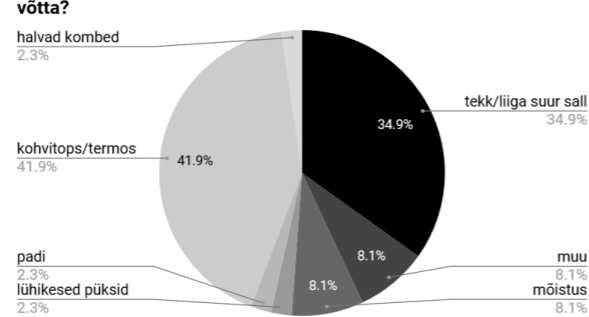
Nüüd, kui värsked rebased on Treffnerisse juba peaaegu kuu aega sisse elanud, otsustasime uurida, kui palju nad meie kooli sisetegemistest ka tegelikult teavad. Lisaks kaalusime ära rebaste koolikotid, et näha, kui suuri koormaid iga päev koolis kaasas kantakse.

Kõige kardetum õpetaja koolis?

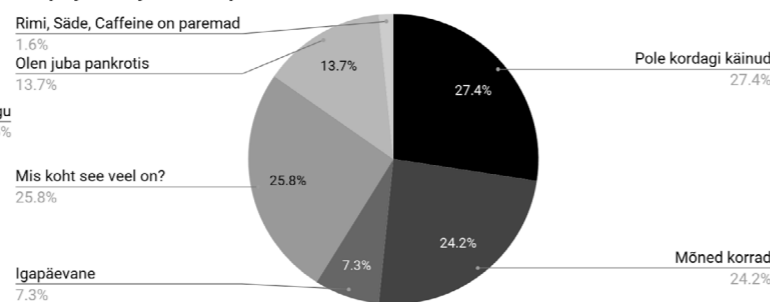

Keskmiselt kaalub rebase koolikott 3,8kg (kõige raskem 7,2kg ja kõige kergem 0,9kg).

Millised kaks tavapäraselt asja on Treffneris keelatud kooli kaasa võtta?

Kui palju oled juba kohvipausis käinud?

“Priidu Beier rääkis meile üks tund 10 minutit järjest, kuidas teda on peaaegu võimatu Facebookis kätte saada ja et ta kasutab seda ainult Anneli Mäele sünnipäevatervistuste saatmiseks.

Miks ei tohi oma kotti aknalauale panna?

Aknalauad võivad ainult õpetajad kasutada
4.7%

Ei tegele selliste barbaarsustega
45.8%

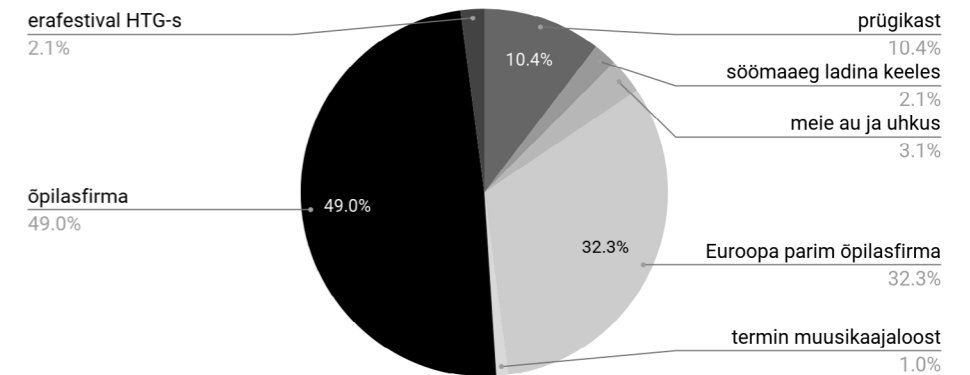
“Marcus Hildebrant meeldis kümnendate klasside õpilastele, sest ta ei ole kuri, armastab meeme, on väga hooliv ning teeb häid nalju.

“Iga kord kui Seevrile otsa vaatan on naljakas.

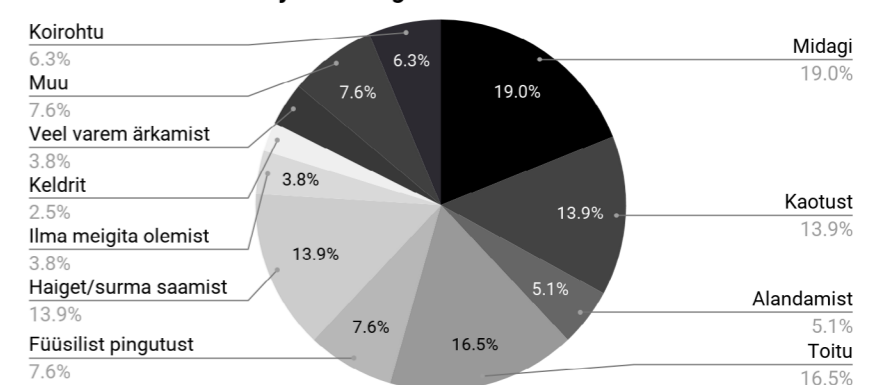
“Keerberg: „Kui ei saanud Napoleon Moskvat ja ei saanud ka Hitler, siis küll Kim ikka saab!”

“Eksisin ära ja sattusin kogemata Härmasse

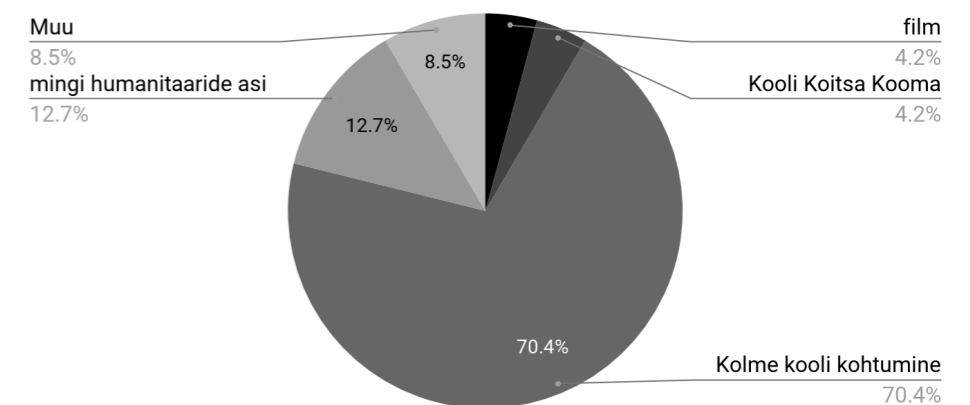
Mis on Festera?

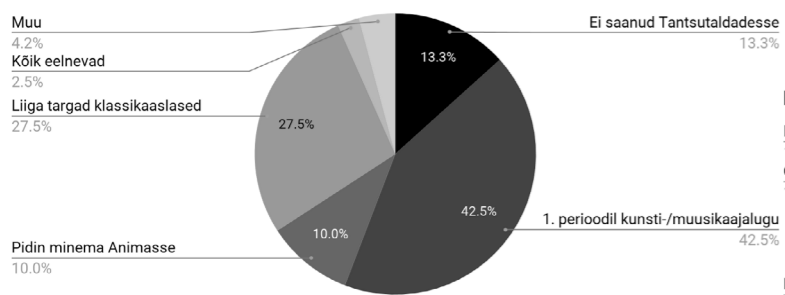
Mida kardad ristimise juures kõige rohkem?

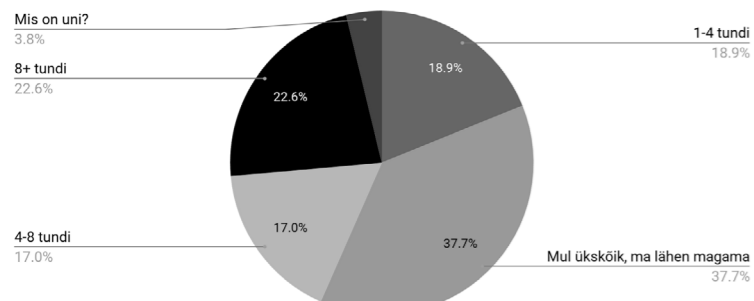
Mis on KoKoKo?

Milline hirm täitus?

Mitu unetundi oled kaotanud kunstiajaloo arvelt?

Kõige kardetuma õpetaja tiitlid said Priidu Beier ja Ülle Keerberg. Priidu Beieri kartmise põhendusteks toodi, et ta õpetab kunstiajalugu ja kutsub tahvli ette vastama. Ülle Keerbergi kardetakse, sest ta ei lase koorist ära, õpetab muusikaajalugu, tema kohta on palju jubedaid kuulujutte, ta on ironiline ja tal on läbitungiv pilk.

Kõige sümpaatsema õpetaja tiitli sai Uve Saar. Peamised põhjused olid järgmised: ta annab oma ainet huvitavalt edasi, tema tunnid on naljakad ja ta ei anna väga kodutöid, teab etiketist kõike, on ainuke vaimukas õpetaja, lasi ühel õpilasel tunni ajal kogu klassile klaverit mängida, mis oli parim päev selle õpilase elus ja lõpetuseks on ta parim õpetaja, sest ta on Uve Saar!

KUIDAS SAADAKSE TREFFNERISTIKS?

HELENE MARIA KIKAS
TRISTAN ROOSIPUU

29. septembril oli koolimaja valutatud keskaegsete rüütlite poolt. Toimus kooli iga-aastane suursündmus – rebaste ristimine.

Õhtu enne ristimist oli koolimaja signat-saginat täis. Veel ööhämaruses oli aatriumis näha agaraid rebasteid, kes pea terve klassiga tantukava harjutamisele keskendusid. Aatriumit kaunistasid vapid, mis töid kooli keskaegset hõngu. Üks peakorraldajatest, kes oli selleks ajaks 11 tundi söömata olnud, sidus veel viimast vappi trepi käsipuu külge, et aatriumis kõik sümmeetriliselt paigas oleks. Pean tõdema, et selle sidumine võttis tal üllatavalt kaua aega. Küllap mängis söömata olemine selles suurt rolli. Vaid hetk peale seda võis näha korraldajaid ja ka teisi tegelasi mõõkade ja kilpidega ringi jooksmas. Oh seda elevust!

Sündigu jumalate tahtmine

Nagu ikka, toimus rebastele äratuseks klassikaline hommikuvõimlemine. Ei midagi üle jõu käivat, lihtsalt kerge soojendus eelseisvaks raskeks päevaks. Esimene vahetund sai sisustatud kõigi jaoks erinevate ülesannetega, mis olenesid jumalate tahtmisest. Kes veeti õue, kes said teha krabikõndi, kes pumpasid kätekõverdusi. Pikkadel vahetundidel anti rebastele võimalus esitada ülistuslaule, läbiti võimlasse rajatud takistusrada ning aatriumis tehti juba klassikaliseks muutunud mängu. Märkimisväärne on ka seik,

kus vaese A-klassi lipp suudeti vanemate treffneristide poolt nii lootusetult ära peita, et seda käidi isegi tunni ajast kollektiivselt otsimas. Lõpuks leiti lipp siiski üles ja klassi au sai päästetud. Pärastlõunal asuti teele rebastejooksu esimese punkti poole. Peaaegu viie kilomeetri pikkusel teekonnal pandi proovile nii rebaste teadmised, jõud kui ka loovus. Sai teha nii planku kui kosmonaute, mõelda Treffnerile välja hümn, korduvalt kala särgi vahelt läbi pista, maitsta jumalate valmistatud gurmeetoitu ja palju muudki huvitavat. Päeva kõige pidulikum ja uhkem osa oli vaieldamatult vanade lugemine, kus Hugo Hermann Fürchtegott Treffner isiklikult end rebastele näole andis.

Raju reede

Õhtune klassitantsude esitamine on rebaste ristimise meeleolukaim, oodatuum ja ka populaarseim osa. Nii ka see aasta – kogunud treffneristid tulid kohale vähemalt pool tundi varem, et aatriumis esmaklassilist istumiskohta saada. Õhtule hoo sisse lükkamiseks toimus iga-aastane klassidevaheline dancebattle, mis kergitas juba esimeste voo-ruudega aatriumi temperatuuri mitme kraadi võrra. Suurimaid emotsioone tekitasid publikus kahtlemata C17 õpilased. Peale dancebattle'i oli kool nii kuumaks köetud, et mõnede arvates oli vaja

lausa tuletõrje kohale kutsuda. Selle väikese seiga tõttu lükkusid klassitantsud küll veidi aega edasi, kuid vaprad rebased üritasid meeleolu pidevalt üleval hoida. Lõpuks jõudiski aeg kavadeni ning enne valitsenud õhustik sai viidud enneolematutesse kõrgustesse. Tantsud olid üsnagi erinevad, üks parem kui teine. Julgeksime väita, et uute loodslaste tasemel esinemist pole vanemad treffneristid veel oma silmaga näha saanud. Peale tantse koguneti üheskoos auditoriumisse, kus näidati tänavust rebaste videot. Enne võitjate väljakuulutamist demonstreerisid keskaegsed rüütlid meile, milline üks õige kahevõitlus välja peab nägema. Õnneks jäid kõik ellu. Ja oligi kätte jõudnud aeg välja kuulutada võitjad, kelleks osutusid uued loodslapsed. Enne ristimist ei oleks paljud sellist tulemust osanud ennustada, kuid õhtu jooksul jõudsid ilmselt paljud järeldusele, et võit oli igati teenitud. Peale seda liikus igaüks juba oma teed – kes koju, kes tähistama, kes tehnikat kokku panema.

Mitmekülgne

menüü: rebastele pakuti erinevaid rikkalikke maitseelamusi

KES ON ERGAS-EVER KASK?

ANNIKA ARRAK

Kust sa nii laheda nime said?

Minu nimi on pärit nimeramatust. Vanemad otsustasid panna lastele nimed enda nimede järgi ehk poisitele ema moodi E-tähega algavad ja tüdrukutele isa järgi K-tähega. Otsiti nimeramatust nimesid, mis algaks E-ga, leiti sellised lahedad nimed ning otsus oligi tehtud.

Kust sa pärit oled?

Sündinud olen Haapsalus, aga mul on raske öelda, kas olen pärit sealt või Noarootsist, kuna ühes on linnakodu ja teises maakodu. 2008. aastal kolisin Lääne-Eestist Põltsamaale ning nüüd, 2017. aasta sügisel jõudsin välja Tartusse.

Mitut pilli sa mängid?

Muusikaga olen tegeleenud juba üle üheksa aasta. Muusikakoolis õppisin flööti, trompetit ja klaverit, liisaks oskan mängida bass-mandoliini, mis sarnaneb mängutehnikalt basskitarrile.

Mis sporti teinud oled?

Umbes kaheksa aastat olen tegele- nud vabamaadlusega, rõhutan, VA- BAmadlusega, mitte klassikalise- ga. Lisaks olen mänginud võrk- ja jalgpalli ning Treffneris hakkasin ka saalihokit mängima.

Mitu õde-venda sul on?

Õdesid on mul neli ja vendi kolm ehk kokku on meil peres kaheksa last.

Miks Treffner?

HTG valisin seetõttu, et siit saab väga hea hariduse. Kui mõistust

piisavalt, siis miks mitte seda kasu- tada. Lisaks andis kindlasti tõuke see, et mu vend õppis varem selles koolis (klassis A14).

Mis ristimisest kõige rohkem meelde jäi?

Jäi meelde see, kui õpetaja Uve ütles kõigi ees, et ma olen suurim valetaja, kuna ma ütlesin talle enne Tant- sutaldade katseid, et ma ei oska ega taha tantsida, kuid siis rebaste ristimisel näitasin hoopis vastupidist.

Mis on hetkel kõige aktuaal- sem probleem maailmas?

Tooksin välja kaks: Põhja-Ko- rea ja USA vastasseis ning im- migratsioo- n i p r o b - leem.

PILT: ANETTE HABANEN

MIDA PEIDAB ENDAS LEONIDI KARTULIKOTT?

RONA BRITT LUUG

29. septembril võis kooli peal ringi jooksmas näha kirjudes riietes kartulikottidega rebasteid. Mina püüdsin mõne kinni ja uurisin, kas kartuli- kotte on ikka eesmärgipä- ralt kasutatud.

Vaieldamatult kõige huvitavamad asjad ladus oma koolikotist välja Leonid 10.a klassist, kategoriseeris ta esemed kasulikeks ja kasututeks. Mõned märkimisväärsed esemed olid näiteks tint ja sulepea tema pinalis, näpitsad, erinevad kuuskant- võtmed, USB SD adapter, katki- ne lääts ja klambrid. Huvitavateks esemeteks olid näiteks selfie-stick,

kott täringutega, karp kõrvaklap- pide otsikutega ja paberteip. Veidi keskpärasemate asjade hulka kuu- lusid pinal, vihikud, õpikud ja pril- lid. Kõige olulisemaks oma asjade seast, nimetades seda lausa pühaks,

pidas Leonid oma musta duct tape'i rulli. Eks ole igal ühel omad priori- teedid. Kui küsisin, milleks tal kõi- ki neid asju vaja on, vastas Leonid lihtsalt: „Selleks, et igaks olukor- raks valmis olla.”

PILT: TANDEL TAMM

Kõigeks valmis? Õpikud on rebaste kottis teisejärgulised

RISTIMINE 2017 PILTIDES

PILT: TANEL TAMM

Sabadega rebased kõnnivad austatud ristijate järel kui vagad pardipojad

PILT: RITI LY LUKK

PILT: ELIIS SIMSON

Müügia, kilbi ja raudrüüga ristija näitab, et siin ei tehta nalja.

Upperkuut ja kukerpall, kõik võtted lähevad käiku!

PILT: RITI LY LUKK

Kas nii on ikka paslik teha?

PILT: ELIIS SIMSON

Hetk hiljem jooksid entusiastlikumad kähku uuesti mööda nõlva üles ja rullusid uuesti alla, et pea ikka kindlasti ringi käiks!

Võitriaid valdab puhas rõõm.

PILT: ELIIS SIMSON

Ootusärevad noored rebased ootavad pikisilmi, mida nendega järgmisena tehakse.

PILT: TANEL TAMM

PILT: TANEL TAMM

REPS: VERSIOON 3.75

ANNIKA ARRAK

Mis juhtuks, kui riik valiks gümnaasiumisse saajaid nende varasemate hinnete põhjal? Kas tekiks kaos või oleks järgmise muusika kontrollitöö klassi keskmine 5.0? Mis siis ikkagi on Mailis Repsi hinnitelävend?

Lisaks plaanile pikendada koolikohustust 18. eluaastani, on haridus- ja teadusministeeriumist läbi käinud pakkumine, mis nii mõnelgi silmad suureks ajab. Minister Mailis Reps üllatab meid taas, väites, et tema meelest ei peaks gümnaasiumidesse sisse saama need, kelle põhikooli lõputunnistuse keskmine hinne on alla 3,75.

Alguses tundub mõte täiesti sürrealistlik. Väike mehike meie mõtteis lööb oma kohtunikuhaamriks vastu lauda, karjub: "Kuidas ta võis?! Mis tal viga on?" ning osutab süüdistavalt näpuga. Õigluse leidmiseks tuleb siiski arvesse võtta, et see mõte ei tekkinud kindlasti üleöö, ning loota, et ministeeriumi kompetents oli piisav selle idee põhjalikuks läbiarutamiseks. Tähtis on aru saada, kust selline mõtteavaldus üldse alguse sai. Alles siis võime häämingus pead raputada

ja toriseda, kuidas meie ajal oli ikka parem, ja kõik muu kuu peale saata. Kuulame ära süüdistatava argumentid ja lubadused:

Miks selline lävend üldse teha?

Haridus- ja teadusministri enda sõnul põhineb pakutud number ministeeriumi analüüsiosakonna andmetel. Konkreetseid uuringuid, kas just 3,75 on see õige lävend, pole tehtud.[1] Sellel põhjusel seaduseelnõusse ka kindlat numbrit ei esitatud. Kui väga põhikoolis saadud hinded aga gümnaasiumiteed mõjutavad?

1) Aire Koik, haridus- ja teadusministeeriumi kommunikatsiooninõunik, väidab, et 2009. aastal põhikooli lõpetanute katkestas gümnaasiumitee 64% õpilastest, kelle lõputunnistuse keskmine hinne oli alla 3,3.[2]

2) Väidetakse, et heade hinnete nimel hakataks sellise lävendi kehtestamisel rohkem pingutama, õpilased oleksid paremini motiveeritud õppima.[3]

3) Tuuakse välja, et iga kolmas inimene tööturul on üldharidusega ja ametita, mis on Eesti majandusele lähitulevikus (suur) probleem.[3]

Ettepanek on tehtud pika analüüsi järel, seda on näha kasvõi ainult statistikast. Kui aga kaalutaks selle läbiviimist, vajaks see veel pikka tööd

ja testimist, uuringuid ning nõupidamisi. Tuleks arutada õpetajate, õpilaste ja teistega, kes suudaks määratleda, mida selline muutus noorte mõtlemises ja maailmavaates muudaks. Vaatleme neid väiteid lähemalt.

Madalate hinnetega õpilased jätavad kooli pooleli

Mis hinne näitab ära, et õpilane ei tahtnud kontrollitööks õppida? Kolm? Kaks? Kaks miinus? Äkki oli pool tööst tehtud väga korralikult, aga mõistete täpsed kirjeldused olid jäänud õppimata ja/või kontrollitöösse sai kirja oma sõnadega selgitus? Kas iga kontrollitöö „kaks” on täpselt samasugune? Iga lävenditaoline suur otsus teeb terve Eesti õpilastest ja õpetajatest ühesugused inimesed ühesuguste ideede ja õppimisvõimalustega. Hindaksime gruppi nende tulemuste põhjal, neid lähemalt uurimata. Kas on õigem hinnata, kuidas on töö lahendatud, või peaks vaatama ka seda, kuidas see oli koostatud? Kui õpetaja, kes ei seletanud teemat piisavalt lahti ning ei lasknud selle kohta harjutusigi teha, teeb raske töö hoolimata sellest, et õpilased teemat ei mõistnud? Kas see on siis ikkagi täielikult õpilase süü, et ta halva hinde sai? Me ei saa väita, et nii juhtub ja mainitud õpilane ei saanud ise juurde õppida, aga me ei saa ka väita, et nii ei juhtu, sest me ei tea kõiki riigi koole ja nendega seotud inimesi. Me ei saa panna neid ühte patta ja otsustada nende kui numbrite üle paberil. Seega on koolide sisseastumiskatsetel tähtis osa vestlusel, kus otsitakse inimestest muud kui tulemusi, vaadeldakse nende loovust ja eesmärke elus.

Tähtis pole küsida: „Mitu kolme sa aasta jooksul said?“, vaid hea küsimus oleks: „Kuidas kavatsed sa gümnaasiumiharidust elus kasutada?“

Kes peaks otsustama?

Kool saab läbi katsete ise valida, kes sisse lastakse. Ei ole vaja, et riik valikut kitsendaks. Juhtkonnad valigu oma lävend ise ja otsustagu, millised kehvemate hinnetega õpilased on kohta väärt. Ministeerium üksi ei saa kindel olla selles, et needki, kes sisse võetakse tänu headele hinnetele, välja ei lange ja et mõni väga intelligentne inimene välja ei jää. See ei tulene arvudest, see tuleneb isiklikust kogemusest suhtlemisel, mõnikord ka kodusest taustast või mõnest muust välisest tegurist. Isegi, kui kõik 210 haridus- ja teadusministeeriumis töötavat inimest tegeleks õpilaste lähema uurimisega, ei suudaks nad kuidagi teha head otsust kõigi ca 7 500 kohta, kes igal

“Mitu kolme sa aasta jooksul said?”, vaid hea küsimus oleks: “Kuidas kavatsed sa gümnaasiumiharidust elus kasutada?”

aastal gümnaasiumiteed alustavad. [4]

Õpilased oleksid rohkem motiveeritud õppima

Esimesest klassist peale õpetatakse meile, et koolis ei õpita hinnete pärast. Oleme nõus, et tegelikult ei näita see number midagi muud kui isiklikku tagasisidet: kas pead

rohkem pingutama või oled tublisti kõik ära õppinud. Siiski omistame hindele aastate jooksul aina rohkem tähtsust, sellest saab kui üks meie isikuomadustest. Täpselt nagu kehakaalu võrdluses, vaatavad inimesed meie peale teistmoodi, kui õpime puhtalt viitele või kui oleme kolmelised. Põhikooli lõpus ei ole meil enam vaja „hästi teha”. Meil on vaja häid hindeid. Me ei väärtusta siis teadmisi, me ei jäta neid meeldegi, lihtsalt on vaja need 20 vene keele sõna või luu nimetust ära õppida, mis töösse tulla võivad. Ei teki huvi rohkem teada saada, sest viie minuti pärast pean hakka füüsika valemide tuupima, muidu ei saa üle seitsme tunni magada. Seega on vale väita, et vajadus saada paremaid hindeid motiveeriks õpilasi rohkem õppima. Rohkem tuupima kõrgema pinge all, seda küll. Aga kui paneme ette kindla piiri, mille peab iga kord ületama, kaob teema sisu tegelik eesmärk ära.

Kõigest numbrid: hinded ei peaks muu hulgas nii teravalt esile kerkima.

Kui palju kutsekoolist teatakse?

On üks väga levinud siht: gümnaasium, ülikool, rikkaks. Muid teid meie jaoks pole ja järgime seda, mida kõik ees teevad. See ongi see õige tee. Või kas ikka on? Unustatakse ise mõelda. Me isegi ei kaalu kutsekooli, sest meile on öeldud, et see on nõrgema tasemega kool. Kui

“Mis hinne näitab ära, et õpilane ei tahtnud kontrolltööks õppida?”

paljud lõpetajad tegelikult uurivad, kui hea tase on kutseharidusel või kuidas sealne süsteem töötab? Ma ei väida, et inimesed ei peaks püüdlema parima võimaliku hariduse poole, aga valikute tegemine selle põhjal, mis sulle on öeldud, selle asemel, et ise uurida ja oma arvamus konstrueerida, ei tohiks olla normiks.

Milline kutsekool on ja milline ta peaks olema?

Kutsekooli maine on aastatega aina langenud. See on “teine valik”, kuhu keegi tegelikult minna ei taha. Miks see nii on? Edasine hariduse omandamine peaks sõltuma sellest, kelleks sa tahad saada. Viimasel ajal tundub aga, et valikut enam ei ole, on kas gümnaasium või „sul pole elus mingit väärtust”. Ehk siis on enamuse jaoks ainus valik gümnaasium, kas pole?

Kust selline arvamus tekkis? Isegi need, keda alguses kutsuvad mõte mingisuguse oskuse kutsekoolis omandamisest, hirmutatakse ära. Kuna „kutsekaid” on läbi aastate nii palju maha tehtud, ongi seal-

ne tase langenud ning ainult halvemate tulemustega õpilased sisse saanud. Kutseharidus võiks olla samal tasemel gümnaasiumiharidusega, lihtsalt suurema praktilise osaga. Aga inimesed ei taha öelda „lõpetasin kutsekooli”, sest see kõlab halvemini kui „lõpetasin gümnaasiumi”. Nad ei julge seda sammu teha. Kas selle asemel, et veel rohkem reklaamida kutsekoole viimase valikuna, ei peaks me muutma neid paremaks valikuks? Kui panna sama palju rõhku kutsekoolidele kui praegu gümnaasiumitele, saata sinna paremad õpetajad ja õpilased, tuleksid tulemused samad. Lävend jätab aga siiski mulje, et kutsekooli läinud õppurid on gümnaasistidest tase madalamal.

Halb tööturule

Haridusministeeriumi mure on selles, et üldharidusega (gümnaasiumi lõpetanud) inimesed ei saa tööd. Kas see tuleneb halvemate hinnetega õpilastest? Kas selle pärast ei peaks me halvemaid õpilasi kooli laskma?

Esitame küsimuse: Miks ei peaks saama kutsekooli ehituse erialalt sama palju või rohkem lõpetajaid ülikooli arhitektuuri erialale ning seal erialasele tööle kui samal pulgal olevast gümnaasiumist?

Esiteks ei õpita gümnaasiumis arhitektuuri kohta otseselt midagi. See pole riiklikus õppekavas. Joonestamist saab paljudes koolides valikainena õppida, aga see pole võrreldav kutsekoolis õpituga. Üldharidus ei paku praktikat, mis on just see, mille järgi sind tööturul hinnatakse. Kui sa oled kolm aastat joonestamist õppinud, aga sa pole kunagi projektis viibinud, ei saa tööandja kindel olla, et sinust oleks seal abi. Mida on üldse vaja, et ülikooli sellele erialale saada? Esimesel töönädalal võib sul olla kohvrisk nii palju tunnistusi, kui tahad, aga kui sa

pole seda tööd kunagi teinud, pead ikka kõigepealt õppima, kuidas numbrid paberil reaalsusele vastavad.

Sellepärast annab kutseharidus eelise - lõpetajad on seda tööd juba korduvalt teinud, nad teavad, millised vead võivad tekkida ja kuidas nendega toime tulla. Praegu lähevad aga needki, kes hiljem arhitektuuriga tegeleda tahavad, gümnaasiumi. Seega, tulles tagasi varasema teema juurde - inimene, kes ei kavatse kõrgharidust omandada, peaks langetama valiku kutsekooli ja gümnaasiumi vahel tead-

“Inimesed ei taha öelda “lõpetasin kutsekooli”, sest see kõlab halvemini kui “lõpetasin gümnaasiumi”

likumalt. Ka põhikoolis võiks olla selle otsuse langetamise tähtsusest rohkem räägitud.

Gümnaasium on väga hea ettevalmistus mõningateks erialadeks ülikoolis, millelaadset kutsekoolis saada pole võimalik. Aga viimase jätkuv mahategemine ei ole kindlasti viis, kuidas Eesti haridustaset või tööturu olukorda parandada. Heade hinnete saamine näitab, et õpilane suudab etteantud teemad selgeks õppida, aga see ei tõesta piisavalt, kas ja kuhu ta edasi õppima minema peaks.

1) N.-M. Olup “Repsi pakutud lävend ei põhine uuringutel vaid ministeeriumi andmetel” PM 08.09.2017
2) T. Kakuvere “Repsi hariduskvoot puudutaks pea 900 noort” PM 10.09.2017
3) M. Hindre “Reps kehtestaks gümnaasiumis sisse saamiseks lävendi” ERR 07.09.2017
4) Haridus- ja Teadusministeerium “2015/2016 õppeaasta arvudes”

ODAVAD REISIMISVÕIMALUSED, MILLEST KOOLIS EI RÄÄGITA

MEERI JÜRGENSON
HEIDO NÕMM

Soovid reisida? Näha maailma? Tutvuda uute kultuuridega? Saada uusi rahvusvahelisi sõpru? Seda kõike aga praktiliselt TASUTA? Sul on see võimalus nüüd ja ainult nüüd!

Nali naljaks, selline valik on eksisteerinud juba pikemat aega kõigil Euroopa Liidu liikmesriikidel! Programm nimega Erasmus+ lubab noortel osa võtta erinevatest rahvusvahelistest projektidest ning seda kõike praktiliselt tasuta. Erasmus+ rahastab lisaks õpilasvahetustele veel peamiselt kolme projekti: noortevahetused, koolitused ja vabatahtlikud teenistused. Igaüks neist erineb teistest pikkuse, teemaatika kui ka osalejate arvu poolest. Samas on need kõik ühtviisi imelised variandid, kui soovid saada rahvusvahelisi tutvusi, ennast arendada, maailmapilti avardada ja ellu põnevust tuua!

Noortevahetus:

Eri rahvustest noorte kohtumine Välja töötatud ja ellu viidud noorte poolt (ka sina võid enda oma teha!) Käsitletakse noorte jaoks olulisi teemasid Hea võimalus õppida tundma teisi kultuure ja noori teistest riikidest 5-21 päeva Ühest riigist 4-10 osalejat + 1-2 grupijuhti Vanusepiir 13-30, grupijuht 18+ Majutus ja toitlustus on kaetud Reisikulud kompenseeritakse vastavalt piirmääradele

Mis edasi?

Noortevahetusele pääsemiseks on vaja tutvuda erinevate organisatsioonidega, mis neid projekte vahendavad, leida sulle sobiv pakkumine, täita ära kandideerimisavaldus ning loota, et oled üks valitutest! Kui tahad järgmisel suvel või õppeaastal midagi sellist läbida, siis hakka varakult uurima! Praegu pole üldse mitte vara oma unistuste ja väljakutsete peale mõtlema hakata. Võta koolivaheajal mõni päev ja süvene nendesse organisatsioonidesse ja pakutavasse. Käinud ja osalenud sõnavad ühest suust, et see kõik on seda väärt!

Saatvad organisatsioonid, kust leiab pakkumisi:

Seiklejate Vennaskond	Involved
Continuous Action	Noorteagentuur
EstYES	Together Estonia
Shokkin	MTÜ Noored Ühiskonna Heaks
Youth Senate Tallinn	Youth Europa
Project spirit	Without Borders MTÜ

Koolitus:

Eri rahvustest noorte kohtumine Vanusepiir 18+ (vahel harva ka 17+) Ühest riigist 1-4 osalejat 5-10 päeva Tihe programm Pikemad ja intensiivsemad töötod Vähem mängu ja vaba aega Suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamiseks Teemad varieeruvad keskkonnast ja kultuurist inimõiguste ja poliitikani välja Majutus- ja toidukulud kaetakse Reisikulud kompenseeritakse osaliselt

EVS:

Vabatahtlik teenistus Euroopas või ka mujal maailmas Lühiajaline 2 nädalat - 2 kuud Pikaajaline 2-12 kuud Vanusepiir 17-30 Kaetakse elamise, toidu ja kohapealsed kulud Reisikulud kompenseeritakse osaliselt Saab taskuraha Levinuimad teemad on noorsootöö, kultuuritegevused, sotsiaalhoolekanne ja keskkonnakaitse Erialased oskused või varasem kogemus pole vajalikud - tähtis on motivatsioon Hea valik, kui ei tea, mida pärast gümnaasiumit teha soovid

MÕISTATUSLIK JA MITMETA- HULINE MAR- KUS VERNIK

PILT: ALICIA JEMETS

Pintsak ja kelmikas muie: Markuse (peaaegu) igapäevane varustus

TRINI MIRJAM TARK

Markus Vernik on üks neist inimestest, kelles avaneb lugematul hulgal erinevaid külgi, kuid keda pole siiski võimalik läbini mõista.

Tean Markust juba varasemast - oleme kaks aastat koos võrkpalli mänginud. Aga kuni haarava jutujamiseni ühel reedesel pärastlõunal on ta mulle pigem mõistatuseks jäänud. Ja tegelikult ei saa väita, nagu saaksin ma Markusest nüüd rohkem aru, sest temas on peidus lõputult erinevaid tahke. Nii et kes võiks olla 12.a klassi noormees Markus Vernik?

Tark inimene?

Markus on põline tartlane. Ta kasvas üles Annelinnas ja käis kuni 9. klassi lõpuni Tartu Hansa Koolis. Treffnerisse tulema ajendas teda soov saada teada, mis siin majas õigupoolest toimub. Noormees uskus, et on võimeline kiiresti ümbritsevate oludega kohanema ja soovis end proovile panna: „Ma tahtsin teada, kas ma siis tõesti olen tark inimene või ei ole.“ Kahe aastaga on Markus jõudnud järeltulele, et ta on täpselt sama keeruline isikus nagu kõik teisedki. Kui küsisin Markuselt, mis või kes on tema arvates Hugo vaim, jäi noormees mõneks ajaks mõttesse. Viimaks leidis ta, et Hugo vaimuks võiks pidada patriootlikkust ja tänulikkust kõigele sellele, mida Treffnerist saab. Koolis veedetud ajast võiks Markusel aastate pärast kõige eredamalt meeles olla tema argipäev ja ümb-

ritsevad inimesed, kuigi ta tõdeb, et ühte konkreetset mälestust on keeruline välja tuua. „Ma arvan, et see hetk tuleb veel. See on siis, kui ma mõistan, et see kõik on läbi, sest siis tuleb hakata uuesti ümber kohanema.“

Maailmamuutja?

Markuse elu lahutamatuks osaks on erinevad rahvusvahelised projektid, milles ta on osalenud üheistkümnendast eluaastast alates. Esimene projekt lennutas noormehel Norrasse Tromsø linna, kus avanes võimalus kujundada 30 päeva jooksul eakaaslaste hulgas täiesti oma maailm. „Kuna laagri teema oli see, kuidas maailma paremaks muuta ja kuidas märgata selle vigu, siis meil oli seal omamoodi utopia,“ räägib ta. Kõige rohkem meeldib Markusele projektide juures rahvusvaheline seltskond ja võimalus ise vaba aega sisustada. Kokku osales Markus neljas CISV-i (Children's International Summer Villages) programmis Norras, Rumeenias, Poolas ja Hispaanias. Kuid aja jooksul sai ta aru, et programmidest võtavad osa peamiselt kõrgemate ühiskonnakihtide esindajad, kelle kaudu ei saa erinevatest kultuuridest tõelist ettekujutust. Seetõttu otsustas Markus pöörata edaspidi pilgu Erasmuse projektide poole ning oma esimese reisiga Türgi sellel suvel jäi noormees väga rahule. Tulevikuplaanidest rääkides tõdes Markus, et olles Euroopa programmidega tutvunud, tahaks ta järgmiseks teada, mida teevad õiguste või keskkonna eest võitlevad inimesed mujal maailmas. Optimistliku plaanina tõi ta välja, et sooviks õpetada näiteks Aafrikas algklassilapsi, et neile selgitada, kuidas maailm tegelikult toimib.

Rändajahing?

Lisaks rahvusvahelistes projektides osalemisele on Markus maailma avastanud ka omal käel. Kuni

18-aastaseks saamiseni käis ta reisisimas peamiselt koos perega, ent nüüd tahaks ta rännata üksinda. „Mida vähem sul kaasas on, seda rohkem on võimalust ise luua ja seda vähem on asju, mis meenutavad, kust sa tuled,“ selgitab ta. Üksinda reisimises ei ole Markuse jaoks midagi hirmutavat, sest olles näinud meeletult palju inimesi, teab ta üpris hästi, kuidas erinevates riikides hakkama saada ja elanikega suhelda. Kui ma palun noormehel nimetada ühe paiga, kuhu ta tahaks kindlasti tagasi minna, toob ta kõhklemata välja Bondi ranna Austraalias Sydney külje all. Selle paiga muudavad tema jaoks eriliseks eelkõige noored inimesed, kes on tulnud kokku üle kogu maailma. Piirkonnas väärtustatakse tervislikke eluviise: kõik teevad sporti ja söövad väga tervislikku toitu. „Kui tahtsid friikaid osta, siis eeldati, et sa tahad bataati ja sa pidid ütlema, et ei-ei, ma tahan kartuleid,“ toob ta näite.

Lohetaltsutaja?

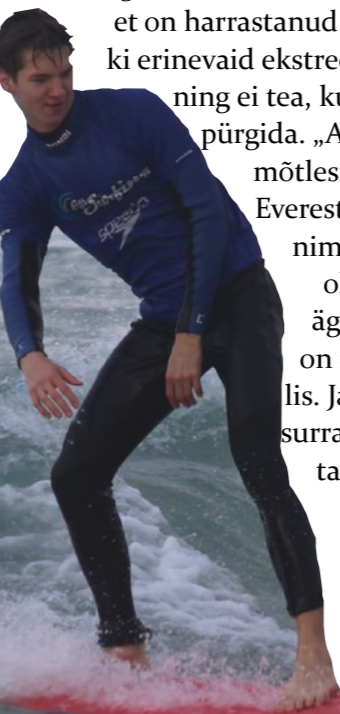
Ka lohesurfi avastas Markus enda jaoks just Austraalias. Oma viimasel päeval Bondi rannas nägi ta üht surfarit tormisel merel lainete vahel sõitmas ning see jättis tema sisse võimsa emotsiooni. Äikesepilvede taustal tundus nagu viibiks lainetava lohega sõitja kaarikus ja meri viiks teda edasi. „Ma tundsin, et kutt ongi Poseidon. Ja siis ma teadsin, et ma tahaks ka selle ära proovida.“ Kaks nädalat tagasi sai Markus kätte oma lohesurfi sertifikaadi, mille lunastamiseks tuli läbida 3 kursust ning maksta 300 eurot. Aga pingutused olid seda väärt. Praeguseks hakkab lohesurfi hooaeg lõppema ning kuna noormees on lohega sõitmiseks vajalikud oskused omandanud, tahab ta edasi katsetada lumelaua ja lohe kombinatsiooni. See ei tohiks tema sõnutsi raske olla, sest teda toetab 7 aastat kogemust lumelauasõiduga.

Tantsija või kakleja?

Polegi vist olemas spordiala, mille-ga Markus tegelenud poleks. Kolm aastat mängis ta sulgpalli, ent vahetas selle esialgse võlu kadumisel võrkpalli vastu. Nüüdseks on ta viimasega tegelenud kaks ja pool aastat ning naudib kõige enam ümbritsevat seltskonda. Gümnaasiumi esimestel aastatel võttis noormees osa ka Tantsutaldade treeningutest, sellel aastal plaanib ta seevastu hoopis MMAga tegelema hakata. Markus tõdeb, et sellist otsust on väga raske selgitada. „Ma ei ole loomu poolest kakleja, ma arvan, et see on kõige ebapraktilisem tegevus üldse. Ma arvan, et ma lähen sinna samal põhjusel, miks Taldadessegi – enesekontrolli mõttes. Saan läbi vägivalda teada, milline inimene ma olen.“ Lisaks füüsilisele hoiab Markus korras ka oma vaimset poolt: „Malet mängisin hobikorras tihedamalt, aga praegu mängin ainult siis, kui ma tunnen, et hakan lolliks jääma ja mul on vaja endale tõestada, et see ei ole nii.“

Meisterlik jäljendaja?

Markuse jaoks on elus väga olulisel kohal ka kunst. Juba lapsena joonistas ta enda sõnutsi ilusamaid autosid kui teised ning selle ande arendamiseks käis ta 5 aastat kunstikoolis. Kuigi Treffneri kõrvalt pole joonistamiseks enam nii palju aega,

Vett ei kard: iga lainehari tuleb ära kasutada

PILT: ERAKOGU

arvab Markus, et kunst jääb tema jaoks alatiseks meditatiivseks tegevuseks. „Ma vajan seda ja see on isegi seotud mu tulevase professioniga – ma tahaksin saada arhitektiks.“ Noormees usub, et ei pea oma kunstilist poolt enam arendama, sest ta on seda kaasasündinud annet juba üksjagu lihvinud. Samas ei ole ta päris kindel, kui palju on temas tegelikult loovust, sest ta on eelkõige hea jäljendaja. See oskus võib tekitada raskusi ka eneseleidmisel, sest teistega suheldes märkab Markus vahel endas jooni, mille ta on võtnud omaks kelleltki teiselt.

Püsimatut filosoof?

Markus arvab ise enda kohta, et on kõiges hea, aga mitte milleski väga hea. Ta on sõnastanud isegi oma filosoofia, mille üks põhiseisukohtadest on tasakaalu saavutamine elus. Nagu igal noorel inimesel, on ka temal raske mõista, kes ta tegelikult on või kuhu ta sobib. Ta leiab, et on püsimatut ja tahab kõike proovida, et saada teada, mis võiks olla see üks asi, millega vanaduses tegeleda. Näiteks märgib ta, et on harrastanud juba kõiki erinevaid ekstreemsporthe ning ei tea, kuhu edasi pürgida. „Aa, üleile mõtlesin Mount Everesti otsa ronimisest. See oleks päris äge, aga see on megakallis. Ja ma võin surra,“ nendib ta lõbusalt.

Markuse filosoofia:

Kolm tähtsamat asja elus on tasakaal, tervis ja tempo. Mina arvan, et tervis on seotud vaimse meelestatusega. See ütleb juba nii mõndagi minu kohta. Tervise hoidmiseks tuleb ennast kuulata ja enda jaoks kõik läbi mõelda. Tervis peab olema reisikaaslane, mitte hooldealune. Tempo ja tervis käivad käsikäes. Tempo on nagu valik ja tervis on selle tulemus. Lisaks oma sõnalisele tähendusele on tempo ka liitev üli mõistuse ja keha vahel, mille läbi on võimalik saavutada harmoonia kahe targa vahel. Otsustasin just sellest rääkida, kuna päris paljud inimesed suutsid septembris järsku haigestuda. See on üleskutse mõtleva oma tervise peale, sest maailmaga pole mõtet tegeleda, kui endagagi on küllalt probleeme. Reisija ehk maailmaavastaja peab olema alati terve. Tihti peale haigestuvad just paigale jäänud tuihingelised reisijad.

Filmid:
 “Point break”
 “In time”
 “Stand up guys”
 “Limitless”

Muusika:
 “Temporary Love”- The Brinks
 “Gold”- Chet Faker
 “Paper Planes” - M.I.A.
 “Where Is My Mind?” - Pixies

Sihtkohad:
 Tenerife Masca
 Austraalia Blue Mountains National Park
 Kreeka Ithaca

AWW...STUFF?

ANNA WEIDEBAUM

Janno Pikkat ja Liisa Kruusmägi on alates aastast 2016 tegelenud koomiksite loomise-ga AW stuffi nime all. Sellest ajast saati on nad kiirelt kogunud tuntust, seda ka noorte seas.

Teie nimi, AW stuff, on vaata-mata kõigile arvukatele spekulatsioonidele endiselt täielik mõistatus. Kas avaldaksite oma treffneristidest fännidele, kuidas te ise ikkagi oma nime selgitate?

See oli esimene tähekombinatsioon, mis meil tol kevadõhtul FB chatis pähe kargas. Kogu vestlus nimepaneku teemal kestis kokku 20 sekundit.

Olen kuulnud, et saate inspiratsiooni igapäevastest juhtumistest ning pealtkuuldud vestlustest. Milline on veideraim intsident, mis teie koomiksiks sai?

Nüüdseks oleme kõik enam-vähem normaalsed hetked oma eludest koomiksiteks teinud. 99% elu aga vajab veel paberile kandmist, alustame esimesel võimalusel.

Millal ja kuidas tulite mõttele luua AW stuff ning kuidas teineteist leidsite?

Olime väga purjus ja natuke väsinud.

Sageli öeldakse, et parim looming sünnib suurte konfliktide najal. Kas teie ka kunagi tülli lähete või vaidlete? Või mis on teie loomingu saladus?

Parim rohi on koosloomine.

Kas teil on AW stuffi puhul on saanud hobist töö?

Käige kindlasti meie e-poes ja lai-kige meid Instagramis. Maksevõimalused VISA ja tavaline pangaulekanne. Milline on teie särgi suurus ja milline eelistatud värvitoon? Kas soovite esitada eritellimuse?

Kes ise olete, kas teie loominguga saavad meie lugejad kohtuda ka väljaspool AW stuffi tegemisi?

Aga kes te ise olete selline, et te niimoodi küsite?

Kes teid inspireerib? Kas teil on eeskujusid, kes teie loomingut kuidagi mõjutavad?

Aitäh küsimuse eest! Ma kartsin, et seda ei tulegi. Üritame teha kiiresti need naljad ära, mida Pesakond pole veel jõudnud 23 aastaga teha.

Millised on teie tulevikuplaanid? Kas plaanite laieneda ning jätkata koomiksite loomist või on teil terendamas juba teised jahimaad?

NÄDAL AEGA 15-EUROSE EELARVEGA

ALICIA JEMETS

Üksinda elava gümnaasistina kulutan liiga palju. Etteplaneerimata, läbimõtlemata ja kahetsusväärset mõttetutele asjadele. Kuid kas saaksin hakkama, kui ma lihtsalt ei saaks seda endale võimaldada? Milline näeks välja minu menüü ja eelarve, kui planeeriksin, võtaksin toitu kooli kaasa ja jälgiksin sooduskampaaniaid? Kas on võimalik „ellu jääda” 15 euroga nädalas? Oleks see võimalik vaid juhul, kui ma poleks taime toitlane? Või on see hoopis kergetavaks asjaoluks? Sellega otustasingi eksperimenteerida.

On nädala esimene päev ehk aeg alustada suurejoonelise säästueksperimentidega, ent kapid on varasemast toitu täis. Kodustki sai kaasa pandud kõike, millel vanemate külmkapis eriti otstarvet ei olnud ning mille mina suurema tõenäosusega ära sööksin. Õigupoolest peaksin praegustele toiduvärsustele nüüd otsa peale tegema ja siis puhtalt lehelt alustama, sest seegi pole nii lihtne, kuna isegi juhul, kui ma kolm korda päevas makarone sööks, kuluks mul kuivainevarude hävitamisega vähemalt nädal aega. (Ja ma läheksin ühe toidu söömi-

sest hulluks.) Lisaks nõuaks see asjaolu, et mul on võrdses koguses leiba ja leivamäärdeid või piima ja kröbinaid, kuid hetkeseisuga on mul külmkapis näiteks parajalt leivakatteid, kuid leib oli mind nädalavahetusel kannatamatult tagasi oodates endale hallituse peale kasvatanud. Külmkapist leitud jogurtit hakkab aga koheselt paaniliselt sööma, sest tegu ei oleks ju eeskujuliku säästueksperimentidega, kui ma pool külmkapi sisust minema viskaks.

„Sul pole kunagi kodus midagi süüa”

Otsustan, et nüüd hakkab lihtsalt poes säästlikuma pilguga ringi vaatama ning kodus olemasoleva toidu hinna arvestan lihtsalt juurde. Seda, mida vanemate kodust kaasa sain, ma siiski juurde ei arvuta, sest kellegi teise külmkapist nende poolt mittekasutatava toidu näppamine on ju ka säästmisviis, kas pole?

Üldjuhul teen ma nädalas paar-kolm poeskäiku, mis lähevad mulle maksma umbes 10 eurot, ning lisaks ostan endale iga päev suure kohvi (ka siis, kui olen seda hommikul joonud), lisaks vahepalad. Toidu peale kulub mul nädalas umbes 35 eurot ning minu eesmärgiks on kulutada nädalas toidu peale sama palju, kui keskmiselt kulub mul päevas.

Sõpradel on kombeks öelda, et mul ei ole kunagi midagi süüa ning külmkapist avanev vaatepilt ajab neid alati meeletult naerma. Sellegipoolest on see olukord paratamatu, sest kui ostaksin enda külmkapi värsket kraami täis, poleks paari päeva pärast suure hir-

muga pakendeid avades või neid näpuotsaga prügikasti lükates see üldse naljakas. Ma lihtsalt ei jõua üksinda toitu piisavalt kiiresti ära süüa.

Kohvisõltuvus kui must auk mu rahakotile

Minu elu võrdsustab paraja vaheldusega see, et sooduskampaaniate ajal on iga kord soodusega eri sorti rukkileib. Seekord saan paki 55 sendiga. Veel ostan purgi ukraina valgeid ube tomatikastmes, mis on suisa 10 senti odavamad nendest, mida muidu ostan, ning mingit no-name sojapiima. Otsustan võimalikult vara endaga aus olla ja võtta pakk marmelaadikommi. Rahapuuduses aitavad energiapuuduse korral kommid, tean varasemast. Kuna tulen parajasti trennist ja olen nälgimas, siis teen endale lolli erandi, võtan karbitäie sushit (see on siiski 35% soodukaga!) ja tõstan esimese päeva arve koheselt 5.74 peale. See pole isegi maitsev, issand jumal.

Kohvisõltuvusest ma niikuinii lah- ti ei saa, ent enda tavapärase kohviosturutiiniga jätkates kukuksin selle eksperimenti kiiresti läbi. Kusjuures, hommikukohv minu päevast uimasust ja peavalu ei eneta, niisiis otsustan võtta kohvi termosese kaasa ja lasta sellel kotis-kapis madalat profiili hoida. Isiklikku kohvimasinat mul ilmselgelt pole, nii et teen enne lahkumist termosesse pätikohvi (filtrikohv 1.69 eur) ja... unustan selle koju. Nojah, lasen endal teiselgi päeval natuke läbi põleda ja ostan endale suure kohvi, vahepalaks 3 banaani ja nektariini. See kõik kokku 2.48.

Sõbrad ja vanemad aitavad

Oleksin ma läinud pärast kooli koju, keetnuks ma endale makarone ja oleksin neid ukraina purgi- badega söönud, aga ei, läksin sõpradega linna ning siis on olukord eriti keeruline. Õnneks pakkus üks õige sõber, et teeb eksperimenteerijatele ühe koogi välja. Köht on ikka jube tühi, aga õnneks on toidupoodides olemas parim-enne-möödas leivakorvid, kust saan 60 sendiga odrakaraskit. Siit ka etteruttavalt *pro tip* - leia endale sõbrast kaas- säästja/kaasrahapuuduseskannataja ning kokake koos/üksteisele, sest nii saate vaheldust ja võib-olla on ühel teist näpud vähem põhjas kui teisel. Nii sain mina teisipäeval ahjukartulit ja hapukurki.

Kodus on mul umbes euro eest avokaadosid (neid lubasid mul vanemad lahkesti enda kapist võtta), mis külmkapist vaikselt kaovad. Kõik on lahti lõigates parajalt küpsed, täitsa veab.

Ma ei tea, kas kujutan seda endale ette, aga kolmandal päeval läheb mul köht palju aeglasemalt tühjaks. Hommikul teen uue katse kohvi teha ja seekord võtan selle kaasa, koolis söön eelmisest päevast alles jäänud banaani ja koolitoitu ehk toidu peale ma kolmapäeval uut summat ei kulutagi. Kodus söön veel avokaadosid, hummust (samuti pere külmkapist, milline vedamine) ja leiba. Kokku on nädala kulu hetkeks 10.51 eurot.

Kolmanda päeva õhtul ma süüa teha ei viitsi ja leian sahtlist ühe pooliku paki kröbinaid ja müsli- pakki lõpu. Viimane on seal vist väga kaua lahtisena seisnud ja võtnud enda maitseks mingi „kõõgilõhna”, milleks on nõudepesumasina kapslite ja köögimööbli aroomide segu. Võime oletada, et opereerisin ühe vastotetud kröbinapakiga, millest odavaim läheb maksma 80 senti.

” Õnneks pakkus üks õige sõber, et teeb eksperimenteerijatele ühe koogi välja

Veidi patune nädalalõpp

Neljandal päeval avastan, et saan eelarves püsida ka siis, kui ma üldse tervislikke valikuid ei tee. Eilest tulenevad süümeipiinad elavad minus veel ilmselt päevi. Hommikul ma ei söönud, lõunal ostsingi alla- hindlusega saia ja pärastlõunal... veel allahindlusega saia (koos läksid need maksma 1 eur). Appi, ma ei mäletanud, et see nii hästi maitse- ses. Mul on ilmselt varem olnud poes liiga palju valikuvõimalusi, et midagi uut proovida. Õhtul keedan makarone ka (80 senti) ja söön tomatikastmes ube. Ongi nädala eelarvest kulunud 12.11 eurot.

Reedel lähen kooli mõttega, et õhtul saan vanemate tehtud toitu süüa, nii et saan lõpuks ometi normaalselt kohvi osta. Köht on jube tühi, seega lähen süüa ostma esimesel vahetunnil ja poodi seetõttu ei jõua. Ostan kohvikust banaane, kus need maksavad 50 senti tükk, mõeldes samal ajal, et õige säästja oleks jaksanud tänava lõppu poodi kõndida ja üle poole kulutatud rahast säästnud. Igal juhul läheb mul 2.80 ning nädala kokkuvõttes teeb see 14.91 eurot. Jehhuu, eksperiment läbi, saangi minna koju ja mõnda aega teiste arvelt süüa!

Mitte neli korda kuus

Et see eksperiment liiga palju tai-

metoitlase elu ümber ei keerleks, palusin täpselt sama eelarvega läbi ajada ka ühel „lihassööjast” kaasmii- langulisel. Tema tegi samuti nädala alguses poeskäigu umbes 8 euro eest, ostes banaane, õunu, mune, võid, leiba, maitsestatamata jogurtit ja kartuleid. Nädala sees ostis ta veel 1.51 euro eest küpsiseid ja kohukesi. Hommikuku tegi ta endale putru (kaerahelbed 0.85 eur), õhtul sõi ta ahjukartuleid ja/või muna(putru) ning snäkvarian- did on eelnevat nimekirja vaadates iseenesestmõistetavad. Lisaks läks käiku varasemast kodus olemas- olev kotitais avokaadosid (4 eu- rot) ja purk hapukurki (1.50 eurot). Nojah, lõppkokkuvõttes sõi tema liha vaid nii palju, kui koolisööklas taldriku peal anti.

Nüüd aga vastus küsimusele, mis ilmselt pea iga lugejat piinas - kas ma sain kõhu täis või olin näljas? Pean ütleva, et vaatamata suurele väljassöömiseigatsusele ma kor- dagi tühja kõhtu ei kannatanud. Seega võin julgelt öelda, et 15 eu- rot nädalas söögi peale kulutades saab hakkama küll, eriti juhul, kui motiveerijaks on see, et väga pal- ju suuremat eelarvet endale antud nädalal võimaldada ei saa. (Vaa- tamata sellele, et eelviimasel päe- val sain sõnumi „ma vahepeal ikka vihkan su eksperimenti, tahaks niiväga kooki süüa”, ei leidnud ka teine katsetaja, et 15-eurone eel- arve ta nälga oleks jätnud.) Rõhu- taksin sõnapaari „antud nädalal” - iga kord lihtsalt ei vea oludega nii palju, et kulutused niivõrd kenas- ti miinimumis püsiksid. Aeg-ajalt saab aga läbi ajada küll. Minu pu- hul eeldusel, et reedel lähen koju ning saan veidi „toiduabi” ka perelt ja sõpradelt. Ning muidugi peavad kokku langema ka asjaolud, et mul on parajasti kõik muud esmatarbe- kaubad olemas. Säästkem, aga jää- gem mõistlikuks!

HOW TO BECOME RICH?

LISETTE TIGANIK

Teate seda lauset - Treffner, ülikool, rikkaks? Vähemasti mulle on see loosung kolme HTGs vee-detud aasta jooksul sulaselgeks saanud ning elueesmärgid paika seadnud. Kuidas aga see viimane punkt - rikkus - juba samumukese võrra lähemale tuua?

19. septembril kutsus UT Economics Club kõiki ambitsioonikaid investeerimishuvilisi enda juurde Jaak Roosaare loengut „How to become rich?” kuulama. Nii läksin ka mina kui rikkaks saada soovija, eesti enda „wall street wolfi” soovitusi kõrva taha panema.

“Olukord
olevat sarnane
kaalu-
kaotusega

Jaak Roosaare ise on investor, 50% klubi asutajaliige ja „Rikkaks saamise õpiku” autor. Ning raha liikumisest peaks ta ka kuuldatavasti üsna palju teadma.

Kuidas saada rikkaks?
Tuleb välja, et teoreetiliselt ei to-

hiks rikkaks saamine isegi raske olla. Olukord olevat sarnane kaalu-kaotusega - kui ühel juhul tuleb järjepidevalt vähem süüa ja rohkem trenni teha, siis teisel juhul on sama kannatlikkust tarvis raha säästmiseks ning investeerimiseks. Lihtsalt ja lühidalt öeldes: pane oma raha kasvama. Seisval sukasäärde kogutud rahal pole paarikümne aasta pärast inflatsiooni tõttu enam mingit suurt väärtust ning kui seisvat raha niikuinii pole, siis on viimane aeg seda teenima hakata!

Hoiupõrsas tuleb kasuks

Raha kasvama panemiseks on mõistlik ning lausa hädavajalik seda algul säästa. Iseenest mõistetavalt pole see ülesanne sugugi kerge - liisingud, laenud ning muud hädad aina koputavad kuklasse ning ei lase isegi unistada rahamu-revabast elust. Ning mida rohkem küünlaid sünnipäevatordil näeme, seda raskemaks olukord läheb. Sellepärast tulekski juba raha õige kasutamise põhimõtteid õpetada lastele noorest east. Nagu ütles Roosaare: „When you're fu*ked, at least teach the next generation.”

Põhimõte, mida eriti optimaalse rahakasvatamise eesmärgil järgida tuleks, on intrigeeriv - liituda 50 protsendi klubiga. Kogukond inimesi, kelle põhiidee on investeerida sama palju, kui nad kulutavad - ehk 50% oma sissetulekutest. Kasuks tuleb see nii või naa - garanteerib rahaliselt turvalisema olukorra ükskõik, kas investeerid või mitte; paneb ehk tööl rohkem pingutama või annab motiveeriva avalöögi investeerimise alustamiseks, sest lõpuks ometi on mida investeerida.

Kui tuleb kauaoodatud palk, siis panegi sellest osa investeerimiseks kõrvale - pane see osa kõrvale enne

“When
you're fu*ked,
at least teach
the next
generation.

kõikide muude kuluallikate nägemist. Seejärel maksa oma arved, soeta eluks tarvilikud igapäevase- semed ja pea meeles, et ootamatud sõnnipäevad ja spontaanselt tulnud uue kingapaari soovid on üllatavalt kulukad.

Mõttekas on rohkem teenida

Peale säästude kogumise oleks tore ka rohkem teenida - kapitali omanine investeerimisel on paratamatult tähtis ning see teeb ka raha kõrvalepanemise lihtsamaks. Kuidas siis rohkem teenida?

Noortele gümnaasistidele ja tudengitele, kes ei tea, mida eluga teha, saab alati soovitada kõrge sissetulekuga ametikohti - tänapäeval aktuaalne IT on miski, mida on alati ja igal pool vaja, samuti on kõrgelt tasustatud ametikohti paljudes muudes valdkondades.

Kui traditsioonilises mõttes kõrgelt palgaga töö pole päris sinu teema, siis lihtsalt saa selles, mida sulle teha meeldib, väga heaks.

Tervetuloa Suomeen ehk proovi töötada mõnda aega väljaspool Eestit. Mitmed riigid pakuvad suuremaid rahateenimisvõimalusi ning annavad ehk parema algkapitali edasiseks investeerimiseks.

Pane tööle ka oma nutikus ja leidlikkus. On sul kodus vaba tuba? - pane see üles Airbnbsse ja hakka külalisi kostitama; oskad imehästi sokke kududa - hakka oma meistriteosi müüma!

Investeerida? Kuhu?

Varaklasse, kuhu investeerida, on mitmeid, nende hulgas aktsiad, võlakirjad, kinnisvara, laenud, oma äri, kunst jne. Suur valikuvõimalus ei peaks aga pead segi ajama, vaid olema hoopis kiiduväärt abimeheks, sest ratsionaalne raha hajutamine erinevatesse varaklasside on oluline - nii on riskid väiksemad ning varade väärtuste lai kõikumine on minimaalsem.

Otstarbekas on ka välja mõelda enda investeerimisstrateegia: kui riskialdis oled ning millistele varaklassidele enim pühenduda tahad? Näiteks on aktsiad üldtuntud oma suure riski poolest - võida kõik või kaota kõik - sellal kui nt võlakirjade soetamine on kindlam, kuid tihtipeale aeglasem viis rikkuse kogumiseks. Üldiste arusaamade kohaselt on noore inimese portfellis igati hea otsus omada vähemalt mõningaidki aktsiaid ning vanuse kasvades võiks hakata suunama suuremat tähelepanu nt võlakirjadele või kindlamatele varaklassidele.

„Aga mul pole ju midagi investeerida!”

Enamikele gümnaasistide suured tuttavad - väikesed summad - on tihti peavaluks investeringutega

ALTERNATIIVSED VIISID:

Osta loteriid, mängi nii kaua kuni võidad

Pane teiste kulult kõrvale: kuhu kadus 10 miljonit?

Hakka Instagrami kuulsuseks

alustamisel. Seda lihtsal põhjusel: teenustasud võivad väikse summa investeerimisel kasvada juba ülemäära košmaarseks. Ent sellest ei tohi lasta end heidutada - kuskilt tuleb ju alustada. Jaak Roosaare puudutas seda küsimust samuti ning jagas lahkelt nõu. Jutustas loo, kuidas 100 euroga on ka võimalik rikkaks saada. Kui sul on 100 eurot, mida tahad investeerida, siis mine osta endale muruniiduk ja asuta oma muruniitmisfirma. Nii lihtne, kui see ka ei tunduks - miks siis mitte? - kui on tõeline motivatsioon kuskilt alustada siis vaid ettevõtlikkusega saab lumepalli vee- rema lükata.

Niisiis, on viimane aeg hakata oma rahaga ilusti ümber käima!

“Sukasäärde
kogutud rahal
pole paariküm-
ne aasta pärast
inflatsiooni tõt-
tu enam mingit
suurt väärtust

JÄÄ KOJU, GÜMNASIST!

RAUNO JUNTSON

On reede, esimene tund, matemaatika. Köhimist ja nuuskamist on terve klass täis. Haiguse sümptomid muutuvad nii valjuks, et ka KOP peab planimeetria selgitamise korraks tahaplaanile panema ja haigetele õpilastele ütleva: „Minge koju”.

Vaatamata õpetajate ja kaasõpilaste pingutustele käivad ikka veel mõned õpilased haigetena koolis. Põhjuseks öeldakse, et ollakse hennete pärast mures, kardetakse aine-

tes teistest maha jääda või on väga populaarne põhjendus klassikaline „ma ei ole ju nii haige”. Selline käitumine on vale ning tuleb lõpetada. Siin on paar põhjust, miks.

Mõttele teistele!

Võib tunduda iseenesestmõistetav, aga põhjus, miks haigena kooli ei tohi tulla on see, et nii nakatad ka teisi. Sa võid küll mõelda, et mis see väike köha või kerge palavik ikka teeb, kuid teistele teeb see palju kurja. Mõeldes vaid oma heade hennete jätkumisele, võid nii mõnegi teise õpilase oma haigusega nakatada. Tõbisena kooli tulek on seetõttu väga isekas tegu. Kui õpilased nii käituvad ja kaaslast muudkui edasi nakatavad, ei ole võimalik viiruste levikut piirata, terve koolipere jääb haigeks. Kool jäägu tahaplaanile, jää parem koju, keeda endale tass sooja teed meega ja puhka - küll sa kunagi järgi õpid. Pealegi pole väga raske kaasõpilastelt küsida, mis

päeval tehti ja vajalikud teemad järelle õppida. Ole lihtsalt kodus.

Pikk perspektiiv

Haigena koolis käies võtab külmetuse läbi põdemine palju kauem aega kui puhates. Isegi kõige lihtsamal päeval on kooliskäimine, nagu iga tegevus, seotud mingil määral stressiga ja stress teeb haiguse põdemise tunduvalt raskemaks. On teaduslikult tõestatud, et stress nõrgestab tunduvalt immuunsüsteemi. Haiguse ajal koolis käies võid paari päevaga ravitava töö põdeda nädalaid. Pikemas perspektiivis võib püstijalu põetud haigus tekitada tüsistusi. Näiteks võib viirusinfektsiooni, ka tavalise külmetuse ajal kergemgi füüsilise koormuse tekitada südamelihaste põletikku, mis annab tunda alles aastate pärast. See üks arvestus või hinne ei ole väärt seda, et su tervis on terveks eluks rikutud. Võta asja rahulikult, puhka ja JÄÄ KOJU!

PILT: RAUNO JUNTSON

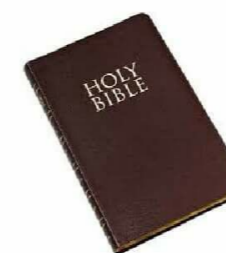
Rünnak mitmelt rindelt: haigena ohustad terveid klassikaaslasti.

TREFFNER TÄNAPÄEVA KUNSTITEOSTES

Meie põlvkonnal on tegelikult ainult üks päris oma kunstivool - meemid. Ei leidu eluala, mida nendesse mahutada ei saaks, nii on ka Treffnerit üsna arvukalt sellesse vormi valatud.

Facebookis tegutsevad „Treffneri meemid”, „Treffner mis? käin päris koolis - rõuge põhikool, KJPG, tallinna juudi kool”, otsapidi oleme sattunud ka „Härma meemidesse”, Instagramist võib leida „Looduslapse meemid”.

“Põrand on Munaa 12”

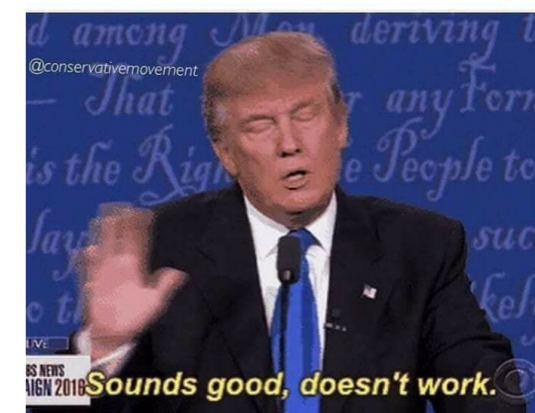
Lagundab ka kõige kehvemad asjad

Seevri Süda

Kui sööd tunni ajal	
kui räägid naabriga	
kui nutisõber pole kotis	

Humanitaarid: oleme hästi aktiivsed ja võidame see aasta retsi

SELLE SÜGISE NOORED JA ROHELISED

Kooli algus on alati see vahva aeg, kui Miilangu toimetajate varasalt tublisti täieneb. Kes sel aastal raamatukogus koosolekulaua taga istuvad? Palusime noortel tegijatel vastata ka mõnele küsimusele.

Küsimused

- 1 Kui oleksid loom, siis kes?
- 2 Kui saaksid intervjuuerida/pildistada ükskõik keda, siis kes see oleks?
- 3 Lemmikšokolaad?
- 4 Sinu elu moto

Kirke Maria Lepik

Kirke Maria Lepik

- 1 Oleksin lendorav
- 2 Rosalind Franklin
- 3 Lindor šokolaadikommid
- 4 Nii on, nagu elu käib!

Annika Arrak

- 1 Väike vihane siil
- 2 Teeksin ülihea intervjuu kas P. Dinklage'i või B. Mussoliniga ja teeksin pildi draakoni seljast
- 3 Piimašokolaad! Nurri oma on päris hea
- 4 *It's MY life, all that matters is how I choose to live it*

Alicia Jemets

- 1 Minu koer, sest me oleme isiksuselt liigagi sarnased
- 2 Destiny Frasqueri
- 3 Ei ole just kõige suurem šokolaadifänn, aga ilmselt see, kus on marmelaad/moos sees
- 4 Elu on ikka seiklus!

Meeri Jürgenson

- 1 Alpaka
- 2 Malala Yousafzai
- 3 Piimašokolaad piparmündiga
- 4 Elan, mitte aint ei võta ruumi!

Hanna-Riia Allas

Karmen Kukk

- 1 Koerakutsikas
- 2 Lennart Meri
- 3 Kõik, mis on šokolaad
- 4 Minu arvates elumotod natuke *cringe*'id.

Rachel Kõllo

- 1 Laiskloom
- 2 Albert Einstein
- 3 Mesikäpp
- 4 Ära anna alla

Stiina-Liis Koddanipork

- 1 Part
- 2 Pildistaksin Cole Sprouse'i
- 3 Karl Fazeri piimašokolaad
- 4 Teen kõike pannkookide nimel!

Grete Isabel Huik

- 1 Hüljes
- 2 Intervjueriks Barack Obamat
- 3 Tervete metspähklitega piimašokolaad
- 4 Usu endasse

Hanna-Riia Allas

- 1 Oleksin ilmselt mõni kaslane.
- 2 Teeksin intervjuu Marie Curie'ga.
- 3 Lemmikšokolaad on valge šokolaad mustikatega.
- 4 Mul pole üht kindlat elumotot, aga toon välja ühe minu jaoks tähendusrikka tsitaadi: *"There's no escalators - there's only staircases to success."* (Lilly Singh)

Rachel Kõllo